

REGERINGENS STRATEGI FOR
**STYRKET INTERNATIONALISERING
AF DANSK KULTURLIV**

**REGERINGENS STRATEGI FOR
STYRKET INTERNATIONALISERING AF DANSK KULTURLIV**

**REGERINGENS STRATEGI FOR
STYRKET INTERNATIONALISERING AF DANSK KULTURLIV**

Udgivet i 2010 af
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 Kbh. K
www.kum.dk

Layout: India™

Udgives kun elektronisk

ISBN, elektronisk udgave: 978-87-7960-138-3

Rapporten kan læses på Kulturministeriets hjemmeside, www.kum.dk

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Forord – styrket internationalisering af dansk kulturliv	6
1.1. Sammendrag	8
1.2. Summary	10
2. Regeringen ønsker større kulturudveksling med udlandet	12
3. Historisk overblik over Danmarks internationale kulturudveksling	14
4. Fakta om Danmarks internationale kulturudveksling	17
4.1. Afgrænsning og fokusering	17
4.2. Formål med aktørernes virksomhed vedr. kulturudveksling	19
4.3. Aktørernes strategier	20
4.4. Aktørernes aktiviteter	21
4.5. Statslig støtte til international kulturudveksling	22
4.6. Kulturerhvervenes eksport	24
4.7. Forskellige ”kulturudvekslingsregier” og ”-familier”	24
4.8. Samarbejde og netværk blandt centrale aktører	27
5. Erfaringer fra andre lande	30
5.1. Sverige	30
5.2. Nederlandene	30
6. Styrker og udfordringer for Danmarks kulturudveksling med udlandet	31
6.1. Styrker	31
6.2. Udfordringer	32
6.3. Opsummering om styrker og udfordringer	34
7. Strategi for en styrket kulturudveksling med udlandet	34
7.1. Kunstneren i en globaliseret verden	35
7.2. Professionalisering og netværksdannelse på et globalt marked	36
7.3. Samarbejde og fokusering af indsatsen for styrket internationalisering af dansk kulturliv og profilering af Danmark som kulturnation	39
7.4. Udenlandsk kultur i Danmark	41
7.5. Kunst og kulturarv – som magnet/pol for tiltrækning af udlændinge til Danmark	42

Bilag

Bilag 1

Det tværministerielle udvalgs sammensætning og arbejde

Bilag 2

Referencegruppens sammensætning

Bilag 3

Deltagere i det tværministerielle udvalgs dialogmøder

Bilag 4

Præsentation af centrale kulturudvekslingsaktører

Bilag 5

Spørgeskema til centrale aktører

Bilag 6

Centrale aktørers rangordning af kulturudvekslingens fire formål

Bilag 7

Overblik over centrale aktørers strategier

Bilag 8

Statslige udgifter til international kulturudveksling i 2008

Bilag 9

Strategiske overvejelser vedr. international kulturudveksling i Sverige og Nederlandene

Bilag 10

Internationalt Kulturpanel

1. Forord – styrket internationalisering af dansk kulturliv

Dansk kulturliv har en lang tradition for åbent at søge kilder til inspiration og udfordringer i udlandet. Og udenlandske kunstnere og kulturudøvere i Danmark har gennem årene bragt fornyelse og nytænkning til den danske kunst- og kulturscene. Den internationale kulturudveksling har derfor altid haft en naturlig plads i kulturpolitikken, og staten bidrager også i dag til Danmarks kultursamarbejde med andre lande.

Globaliseringen giver nye muligheder for at nå bredt ud til store dele af verden og for at knytte tættere økonomiske, politiske og kulturelle forbindelser mellem lande. Samtidig skaber globaliseringen også udfordringer, der kræver, at der skal gøres en aktiv indsats for at komme ud over rampen og sikre sig en plads på den globale scene. Derfor ligger der også i regeringsgrundlaget et ønske om at øge kulturudvekslingen med udlandet og styrke internationaliseringen af dansk kulturliv.

Kulturudvekslingen med udlandet tjener i dag flere formål – ikke kun kulturpolitiske, men også udenrigspolitiske og erhvervsrettede formål. Udveksling af kunst og kultur med udlandet bidrager til at styrke dansk kunst og kultur, men også til at markedsføre Danmark som land, fremme eksporten af kunst- og kulturprodukter og føre dialog med andre landes kulturer.

Den stigende interesse for dansk kunst i Storbritannien er et godt eksempel på, at det på flere måder kan betale sig at øge fokus på kulturudveksling med udlandet. Repræsentanter for den britiske kunstscene melder, at danske samtidskunstnere er interessante pga. deres kunst og internationale udsyn, og ikke fordi de kommer fra Danmark. Den danske kunststøtte fremhæves dog af de britiske iagttagere som en vigtig årsag til, at danske kunstnere kan forfølge deres muligheder. Samtidig peger den danske ambassade i London på, at varige netværk med britiske kulturinstitutioner og det forhold, at danske museer og kunstnere arbejder langt mere internationalt nu, spiller en vigtig rolle i indsatsen for at promovere Danmark, fordi kultur tegner et positivt billede af Danmark, som også smitter af på andre eksportområder¹.

Historien om dansk kunst i Storbritannien er et illustrativt eksempel på, at hensynet til kunsten og kunstneren ikke er uforeneligt med ønsket om at markere Danmark som kreativ nation ude i verden. De to hensyn kan befordre og befrugte hinanden.

Regeringens vision for Danmarks kulturudveksling med udlandet i en globaliseret verden er, at Danmark med sin egen kultur og kulturarv som bagage åbent skal møde verden, sætte sit præg internationalt og lade sig inspirere af andre lande.

Vi har i Danmark meget at byde på, men det er vigtigt, vi hele tiden udfordrer og udvikler os selv, når vi udveksler kultur med andre lande.

Vi skal både hjemme og ude også fremover vise dansk kunst og kultur af højeste kvalitet. Vi skal fortsat udvikle vores kunst og kultur ved at hente inspiration og fornyelse i mødet med

¹ Børsen, 3. juni 2009.

kunstnere og kulturudøvere fra andre lande. Vi skal indfange nye strømninger inden for kunsten og kulturen fra den globale scene og selv berige og inspirere andre landes kunst- og kulturliv.

Dansk kunst og kultur er også med til at fremme kendskabet generelt til Danmark. Det skal vi synliggøre, anerkende og drage nytte af. Kunst og kultur skaber værdibaserede oplevelser, produkter og platforme. Og dansk litteratur, film, arkitektur og alle andre kunst- og kulturområder kan bedre end noget andet tilbyde anderledes, nuancerede og troværdige fortællinger om Danmark og danske værdier. F.eks. vores måde at være uformelle på i samværet med andre. Eller vores behov for enkelhed og klare linjer – både i overført betydning og bogstaveligste forstand.

Vi skal udnytte, at vi med vores arkitektur, billedkunst, design, film og musik har nogle helt unikke danske produkter, der også har et kommercielt potentiale. Et potentiale der kan udnyttes yderligere. Der gøres store indsatser for at promovere og afsætte danske kunst- og kulturprodukter, men der kan og bør gøres endnu mere. Det kræver særlig viden at afsætte varer – også kunst- og kulturvarer – og denne viden er ikke naturligt til stede inden for de kulturelle og kreative brancher. Derfor må den forretningsmæssige viden og kendskab til eksportmarkederne i højere grad bringes sammen med brancherne inden for kulturområdet.

Kulturen og kunsten yder også et vigtigt bidrag til dialogen mellem Danmark og andre lande. Dialog og forståelse mellem kulturer er blevet stadigt vigtigere i en globaliseret verden – og det er en værdi i sig selv, at der føres dialog mellem dansk kultur og andre landes kulturer til større gensidig inspiration og forståelse. Derudover skal vi i højere grad erkende og drage fordel af, at dialogen mellem forskellige kulturer også understøtter andre f.eks. udenrigspolitiske formål.

Regeringen lægger i sin strategi konkrete initiativer frem, som overordnet skal bidrage til at styrke kulturudvekslingen med udlandet – dvs. initiativer, der skal føre til udvikling af dansk kunst og kultur, markedsføring af Danmark som land, fremme af kultureksporten og dialogen mellem Danmark og andre landes kulturer. For at styrke vores kulturudveksling med udlandet og gøre den mere komplet er der brug for i højere grad at fokusere indsatsen, trække på hinandens ekspertise, bruge de mest effektive redskaber og virkemidler og arbejde for, at Danmarks kulturudveksling bredes ud til gavn for hele kulturlivet.

Regeringen vil derfor med udgangspunkt i fem strategiske fokusområder præsentere indsatser, der skal understøtte aktører og aktiviteter under Danmarks kulturudveksling med udlandet. Initiativerne er rettet mod flere forskellige parter – fra den enkelte kunstner til de statslige faglige og koordinerende centre – og sigter på både at få dansk kunst og kultur ud i verden og tiltrække kunst og kultur fra andre lande til Danmark.

Den statslige og statsstøttede internationale kulturudveksling er rig på kunst- og kulturområder, aktører, indsatser og aktiviteter, som indgår i et internationalt kultursamarbejde af stor kunstnerisk, kulturel og geografisk rækkevidde. Tilsammen skaber de forskellige kunst- og kulturområder og aktører en enestående helhed, som er et frugtbart fundament at bygge videre på og styrke.

Samtidig er der i den nuværende struktur og organisering af Danmarks kulturudveksling også uudnyttede potentialer i forhold til koordinering af indsætserne, udveksling af viden og erfaringer og skabelse af synergi.

Et omdrejningspunkt for regeringens strategi for styrket internationalisering af dansk kulturliv er at fremme en struktur og organisering, der får alle centrale aktører til at trække i samme retning og berige hinanden. Og på samme tid sikre, at mangfoldigheden og rigdommen på området fastholdes og udbygges.

Det er vigtigt at have et knudepunkt, der kan danne ramme om et forpligtende samarbejde hen imod en helhedsorienteret og dynamisk kulturudveksling mellem Danmark og udlandet. Regeringens strategi med konkrete indsætser inden for fem fokusområder – deriblandt et internationalt kulturpanel bestående af alle centrale aktører og tre ministerier – lægges hermed frem som et fokuseret bidrag til åbent at møde verden, sætte vores præg internationalt og lade os inspirere af andre lande.

Endelig skal det indledningsvis nævnes, at Statens Kunstråd for at fremme udviklingen af kunsten i Danmark og dansk kunst i udlandet har udpeget globaliseringen som indsatsområde og formuleret en fremadrettet globaliseringsstrategi², der har fokus på at indtænke en international dimension i sine ordninger og initiativer, øge danske kunstneres mobilitet og interaktion med udenlandske kunstnere og fremme mangfoldighed i produktion og formidling af dansk kunst. Kunstrådets strategi er blevet til helt på rådets egen foranledning, men indgår som en naturlig del af den samlede regeringsstrategi for styrket internationalisering af kulturlivet, da Kunstrådet er en meget væsentlig aktør i det statslige engagement i kulturudvekslingen.

1.1. Sammendrag

I forlængelse af regeringsgrundlaget VK III "Mulighedernes Samfund" fra november 2007 nedsatte regeringen i maj 2009 et tværministerielt embedsmandsudvalg bestående af repræsentanter for Kulturministeriet (formand), Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet samt med deltagelse af Finansministeriet. Udvalget fik til opgave at kortlægge Danmarks nuværende internationale kulturudveksling og fremlægge forslag til en helhedsorienteret regeringsstrategi for, hvordan det eksisterende kunststøttesystem i bred forstand kan bidrage til at styrke en internationalisering af dansk kulturliv.

Udvalget har anlagt et bredt perspektiv på international kulturudveksling og har valgt følgende fire ligeværdige formål:

- 1) Udvikling og fornyelse af dansk kunst og kultur
- 2) Markedsføring af Danmark som land
- 3) Fremme af kultureksport
- 4) Fremme af interkulturel dialog

Udvalgets rapport rummer to dele: en kortlægningsdel, der gør status, og en fremadrettet strategidel.

² Statens Kunstråd: "Kunsten og Globaliseringen", offentliggjort i marts 2010.

Kortlægning

Først beskrives centrale statslige koordinerende og udførende kulturudvekslingsaktørers³ opgaver, aktiviteter, samarbejdspartnere mv., og de statslige udgifter til international kulturudveksling i 2008 opgøres til i omegnen af 280 mio. kr. Heraf tegner de centrale statslige aktører sig for omkring 260 mio. kr.

Herefter følger en gennemgang af styrker og udfordringer ved Danmarks nuværende kulturudveksling.

Blandt styrkerne kan nævnes, at de relativt få centrale statslige aktører dækker over mange kunstarter, kulturområder og sektorer (billedkunst, litteratur, musik, scenekunst, arkitektur, film, design og kunsthåndværk). Der er således stor mangfoldighed og rigdom blandt et relativt lille antal aktører mht. satsninger, fagområder, geografiske fokuspunkter og netværk både i udlandet og Danmark.

Den primære udfordring ved Danmarks nuværende internationale kulturudveksling er, at de centrale statslige aktører i højere grad kunne samarbejde om tværgående indsatser og således skabe større gennemslagskraft i kulturudvekslingen med udlandet. Der kunne endvidere med fordel skabes øget synergi og erfarings- og vidensudveksling på tværs af kulturområder og -sektorer.

Fem fokusområder

Gennemgangen munder ud i fem strategiske fokusområder for en fremadrettet strategi med tilhørende konkrete indsatser, som gennemføres af de centrale statslige aktører, herunder også Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet:

1) *Kunstneren i en globaliseret verden*

F.eks. vil Statens Kunstråd styrke danske kunstneres muligheder for og kompetencer til at arbejde internationalt.

2) *Professionalisering og netværksdannelse på et globalt marked*

F.eks. vil Udenrigsministeriet, Eksportrådet fortsat udbygge samarbejdet med danske aktører og virksomheder med henblik på at sikre størst mulig afsætning af danske kulturprodukter på udenlandske markeder. Kulturarvsstyrelsen vil som et andet eksempel i højere grad målrette midler til udvikling af partnerskaber mellem danske og udenlandske museer om udstillingsvirksomhed, som bl.a. skal styrke videndeling og erfaringsudveksling mellem danske og internationale museer.

3) *Samarbejde og fokusering af indsatsen for styrket internationalisering af dansk kulturliv og profilering af Danmark som kulturnation*

F.eks. vil der blive etableret et internationalt kulturpanel, der skal samle alle centrale statslige aktører, heriblandt Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Panelet skal bidrage til øget samarbejde, synergi og koordinering blandt aktørerne, samtidig med at aktørerne fortsat udvikler deres respektive fagområder. Panelet vil også kunne

³ Statens Kunstråd, Kunststyrelsen, Kulturarvsstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Danish Crafts, Dansk Arkitektur Center, Dansk Design Center, Det Danske Kulturinstitut, Center for Kultur og Udvikling samt Kulturministeriet, Udenrigsministeriet (herunder danske repræsentationer i udlandet) og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

være afsæt for større tværfaglige samarbejdsprojekter. Som et andet eksempel er der med støtte fra Økonomi- og Erhvervsministeriet etableret en oplevelseszone inden for musik. Musikzonen skal med afsæt i musikken fremme og nytænke samarbejdet mellem erhverv, forskning, teknologi og uddannelse.

4) Udenlandsk kultur i Danmark

F.eks. vil Center for Kultur og Udvikling til efteråret gennemføre *My World Images*-festivalen over hele landet. Festivalen præsenterer samtidskunst fra Afrika, Mellemøsten og Asien og tilrettelægges gennem ligeværdige partnerskaber mellem udenlandske og danske kunstnere. Som et andet eksempel kan nævnes de internationale filmfestivaler i Danmark, hvor Det Danske Filminstitut i samarbejde med kommuner og kulturregioner vil fokusere på, hvordan man kan sikre de forskellige festivalinitiativer et mere solidt fundament og dermed bedre udviklingsmuligheder.

5) Fortællinger om Danmark gennem dansk kunst og kulturarv

F.eks. vil Kulturministeriet i samarbejde med VisitDenmark udarbejde et idéoplæg til, hvordan dansk kunst- og kulturliv kan bidrage til indsatsen for at styrke Danmarks profil som et interessant kulturland at besøge.

Strategien har ikke til formål at ændre radikalt på, hvordan den nuværende kulturudveksling med udlandet gennemføres. Derimod lægges der op til at fokusere, styrke og målrette allerede eksisterende aktiviteter. Strategien vil ikke blive ledsaget af ekstra økonomiske midler.

1.2. Summary

Following the government programme of November 2007, entitled “The Society of Possibilities”, in May 2009 the Danish Government formed an inter-ministerial committee consisting of representatives of the Ministry of Culture (chair), the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Economic and Business Affairs, with the participation of the Ministry of Finance. The committee was asked to map out Denmark’s current international cultural exchange and present proposals for a comprehensive government strategy on how the existing arts funding system, seen in a broad perspective, can contribute to strengthening the internationalisation of Danish cultural life.

The committee viewed international cultural exchange broadly and chose the following four equally valid objectives:

- 1) Development and inspiration of Danish art and culture
- 1) National branding of Denmark as a country
- 2) Promotion of cultural export
- 3) Promotion of intercultural dialogue

The committee’s report has two sections: a section mapping out the landscape and a future-oriented strategy.

Mapping out

First the report describes the tasks, activities, co-operating partners etc. of the main governmental co-ordinating and operational actors⁴ in the area of international cultural exchange. Government expenditure towards international cultural exchange adds up to around 280 million DKK of which the main governmental actors account for around 260 million DKK.

An examination of the strengths and challenges of Denmark's current cultural exchange is set out below.

Among the strengths it is notable that the relatively few main governmental actors cover a wide range of art forms, cultural areas and sectors (visual arts, literature, music, performing arts, architecture, film, design, handicrafts). Thus there is a great diversity and richness among a relatively small number of actors with regard to actions, fields, geographical focal areas and networks abroad as well as in Denmark.

The primary challenge for Denmark's current international cultural exchange is the fact that the main governmental actors could co-operate to a greater extent on cross-sectoral initiatives and hence create more impact on international cultural exchange. Furthermore, creating greater synergy and exchange of experience and knowledge across cultural areas and sectors would be desirable.

Five strategic priorities

The analysis leads to five strategic priorities to be included in a future-oriented strategy complemented by specific initiatives delivered by the main governmental actors, including the Ministry of Culture, the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Economic and Business Affairs:

1) The artist in a globalised world

Example: the Danish Arts Council will strengthen artists' opportunities and competences to work internationally.

2) Professionalisation and networking on a global market

Example: the Trade Council within the Ministry of Foreign Affairs will continue to develop its co-operation with Danish actors and businesses with a view to ensuring the greatest possible sales of Danish cultural products in international markets. As another example, the Heritage Agency of Denmark will target a proportion of its funding towards developing partnerships between Danish and foreign museums on exhibition activities, inter alia in order to strengthen sharing of knowledge and exchange of experience between Danish and foreign museums.

3) Co-operation and focusing the efforts of strengthened internationalisation of Danish cultural life and profiling Denmark as a cultural nation

Example: an international cultural panel will be established which will bring together all main governmental actors, including the Ministry of Culture, the Ministry of Foreign Affairs and

⁴ The Danish Arts Council, the Arts Agency, the Heritage Agency of Denmark, the Danish Film Institute, Danish Crafts, the Danish Architecture Centre, the Danish Design Centre, the Danish Cultural Institute, the Danish Centre for Culture and Development as well as the Ministry of Culture, the Ministry of Foreign Affairs (including Danish missions abroad) and the Ministry of Economic and Business Affairs.

the Ministry of Economic and Business Affairs. The panel is to promote increased co-operation, synergy and coordination among the actors, while they at the same time develop their respective areas and specialisms. The panel will also serve as a platform for greater multi-disciplinary co-operation projects. As another example, an “experience zone” (cluster) in the area of music is established with the support of the Ministry of Economic and Business Affairs. The “Music Zone” will, with music as a platform, promote and rethink co-operation between business, research, technology and education.

4) Foreign culture in Denmark

Example: in autumn 2010 the Danish Centre for Culture and Development will organise the *My World Images* festival around Denmark. The festival will present contemporary art from Africa, the Middle East and Asia and has been prepared through equal partnerships between foreign and Danish artists. As another example, the international film festivals in Denmark are relevant. The Danish Film Institute will in co-operation with municipalities and “cultural regions” focus on how to assure the different festival initiatives of a more solid foundation and hence better possibilities for development.

5) Stories about Denmark through Danish art and cultural heritage

Example: the Ministry of Culture together with VisitDenmark will prepare a paper with ideas on how Danish arts and cultural life can contribute to the efforts of profiling Denmark as an interesting cultural country to visit.

The strategy is not designed to change radically how current international cultural exchange takes place. On the contrary, the intention is to focus, strengthen and target activities that already exist. The strategy will not be accompanied by additional funding.

2. Regeringen ønsker større kulturudveksling med udlandet

I regeringsgrundlaget VK III, ”Mulighedernes Samfund”, af 22. november 2007 står:

”Regeringen ønsker en større kulturudveksling mellem Danmark og omverdenen. Regeringen vil derfor inden udgangen af 2009 fremlægge en strategi for, hvordan kunststøttesystemet i højere grad kan bidrage til at styrke en internationalisering af dansk kulturliv.”

Regeringen nedsatte på den baggrund i maj 2009 et tværministerielt embedsmandsudvalg bestående af faste medlemmer fra Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet, som fik til opgave at udarbejde forslag til en helhedsorienteret regeringsstrategi for, hvordan det eksisterende kunststøttesystem i bred forstand – dvs. også støtten uden for Statens Kunstråd – kan bidrage til at styrke en internationalisering af dansk kulturliv.

Udvalget skulle anskue Danmarks kulturudveksling bredt – dvs. med udgangspunkt i formålene om at:

- 1) udvikle og forny dansk kunst og kultur
- 2) markedsføre Danmark som land
- 3) fremme eksporten af dansk kunst og kultur
- 4) fremme dialogen mellem Danmark og andre landes kulturer.

På baggrund af en kortlægning af den nuværende danske kulturudveksling skulle udvalget komme med forslag til en fælles strategi rettet mod aktører, der virker inden for det statslige engagement i Danmarks kulturudveksling med udlandet. Dvs. relevante statslige og statsstøttede selvejende institutioner under de tre ministerier.

Ud over forslag til en fælles strategi fik udvalget tillige til opgave at fremlægge forslag til tiltag målrettet specifikke kultursektorer.

Udvalget fik særligt i opdrag at se på, hvordan bl.a. strukturen og koordineringen og erfarings- og vidensudvekslingen kunne fremmes, og hvordan eventuelle barrierer for internationaliseringen i det eksisterende regelgrundlag og lign. kunne afhjælpes.

Som led i ønsket om en større, styrket og mere komplet kulturudveksling med udlandet blev en målsætning for strategien defineret som ”at sikre en struktur og koordinering, der dels understøtter de forskellige aktørers kulturudveksling, dels styrker internationaliseringen af dansk kulturliv som helhed”.

Strategien lægger ikke op til tilførsel af ekstra midler til international kulturudveksling, men til at anvende ressourcerne på en bedre, mere hensigtsmæssig og effektiv måde på grundlag af fælles definerede målsætninger og bredt ejerskab.

Det tværministerielle udvalg⁵ har til sit arbejde fået vigtige input fra en lang række aktører. Dels via udvalgets referencegruppe bestående af de centrale aktører inden for Danmarks kulturudveksling⁶, dels fra en stor gruppe af kunstnere, kulturudøvere, institutionsrepræsentanter, projektoperører, ambassaderepræsentanter, repræsentanter for kulturelle og kreative industrier, forskere, rådgivere mv., som gennem dialogmøder har videregivet konkret viden om og erfaringer med international kulturudveksling⁷.

⁵ Udvalgets sammensætning og oplysninger om udvalgets arbejde findes i bilag 1.

⁶ Referencegruppens sammensætning findes i bilag 2.

⁷ Deltagere i dialogmøderne oplistes i bilag 3.

3. Historisk overblik over Danmarks internationale kulturudveksling

Danmarks kulturudveksling med udlandet har over tid været båret af målsætningen om at forny og give inspiration til dansk kunst- og kulturliv. Målsætningen er dog med tiden på skiftende vis – og inden for forskellige rammer – blevet uddybet og suppleret med andre målsætninger.

Globaliseringen har spillet en stor rolle for ændringer og nytænkning inden for vores kulturudveksling med udlandet. Verden er blevet større, mens afstande er blevet mindre, hvilket har givet Danmarks kulturliv nye muligheder for at nå ud over rampen. Samtidig har globaliseringen givet store udfordringer mht. at prioritere, hvem Danmark bør udveksle kultur med, hvor udvekslingen bør foregå, og hvordan udvekslingen bedst kan tilrettelægges.

I slutningen af 1980'erne var fokus lagt ensidigt på *kultureksport* (i den konkrete sammenhæng forstået som indsatser til at få dansk kunst og kultur ud til andre lande), og med Kultureksportbehandlingsplanen fra 1988 blev det besluttet at oprette faglige informationscentre inden for områderne billedkunst og litteratur, som sammen med Musikinformationscentret oprettet i 1980 fik til opgave at udbrede kendskabet til dansk kunst og kultur i udlandet.

I 1990'erne udvidedes perspektivet for Kulturministeriets internationale kulturudveksling til at være centreret om *udveksling* og *dialog* med udlandet. Kulturudvekslingen skulle ske i vekselvirkning med udlandet, hvilket også indebar, at andre landes kunst og kultur skulle komme til Danmark.

Den internationale kulturudveksling skulle fremme den kvalitative udvikling af dansk kunst og kultur, fremme kendskabet til dansk kunst og kultur i udlandet og øge brugen af denne. Derudover skulle kulturudvekslingen fremme kendskabet til Danmark generelt.

Tværgående kulturudvekslingsindsatser, der samlede flere kunst- og kulturområder og forskellige institutioner, organisationer og andre aktører, fik høj prioritet, og der blev i dialog med de forskellige aktører formuleret *kulturhandlingsplaner* med geografiske og tematiske indsatsområder.

På trods af en rig og mangfoldig dansk kulturudveksling med udlandet mht. aktører og aktiviteter blev der på baggrund af bl.a. en evaluering i 1999⁸ af området konstateret behov for større klarhed på såvel det strategiske som det strukturelle plan. Der kom også anbefalinger om et mere systematiseret samarbejde om kulturudvekslingen mellem Kulturministeriet og Udenrigsministeriet.

Kulturministeriet og Udenrigsministeriet indgik i 2000 en samarbejdsaftale om den internationale kulturudveksling, som bl.a. medførte, at formålet om at fremme kendskabet til Danmark som nation fik en mere central placering. I tillæg hertil blev i 2001 oprettet et Internationalt Kulturråd og Internationalt Kultursekretariat, som skulle komme med bud på overordnede

⁸ Nellemann Konsulenterne: "Evaluering af Kulturministeriets internationale samarbejde", august 1999.

visioner og strategier for Danmarks kulturudveksling med udlandet. Sekretariatet havde derudover ansvar for større tværgående kulturudvekslinger og fremstød.

Internationalt Kulturråd og Internationalt Kultursekretariat og de faglige informationscentre blev siden nedlagt, og i stedet blev opgaverne videreført i Kunstrådet og Kunststyrelsen, som blev oprettet i 2003.

Med Kunstrådet og Kunststyrelsen blev der skabt nye rammer for den kunstfaglige internationale kulturudveksling. Kunstrådet nedsatte derfor et udvalg, med deltagelse fra såvel kulturinstitutioner som danske repræsentationer i udlandet, der på baggrund af hidtidige erfaringer med det internationale kultursamarbejde skulle komme med forslag til, hvordan rådet bedst muligt kunne løse sine internationale opgaver og samarbejde med andre aktører. Fokus var på Kunstrådets kunstfaglige virkefelt (billedkunst, litteratur, musik og scenekunst), men udvalget fandt også, at design, arkitektur, kunsthåndværk, film og kulturarven var meget vigtige områder i det internationale kultursamarbejde.

Udvalgets arbejde mandede ud i en rapport – benævnt KIU-rapporten – fra 2004⁹ med forslag til bl.a. en samlende vision for Danmarks internationale kulturudveksling, der lagde op til at arbejde for, ”at der i de dele af verden, som det danske kulturarbejde fokuserer på, er optimal interesse for dansk kunst og kultur og Danmark som kulturnation”. Endvidere formulerede udvalget ni hovedprincipper for det internationale kultursamarbejde, som kunne have gyldighed for alle aktører – også uden for Kunstrådets virkefelt. Principperne, som ifølge udvalget burde være knyttet til ethvert kulturudvekslingsprojekt, var *kvalitet, interesse udefra, fokusering, gensidighed, netværksorganisering, fleksibilitet, enkelthed, markedsføring og opmærksomhed*.

Placering af en central koordinerende international enhed i Kunststyrelsen, *International Koordination*, skal ses som en konkret opfølgning på KIU-rapportens anbefalinger om bedre koordination, erfarings- og vidensopsamling samt kompetencerådgivning. Enheden varetager sekretariats- og koordineringsopgaver som følge af samarbejdsaftalen mellem Kulturministeriet og Udenrigsministeriet, Statens Kunstråds internationale arbejde samt i samarbejdet med andre aktører (f.eks. øvrige kulturinstitutioner og design- og arkitekturorganisationer).

Kunstrådet og Kunststyrelsen har sammen med de øvrige centrale aktører siden arbejdet på grundlag af KIU-rapportens anbefalinger og foreslåede principper.

En vurdering af det internationale kultursamarbejde i den nuværende struktur findes i en nyere undersøgelse af Statens Kunstråd fra 2008¹⁰. Undersøgelsen beskriver strukturen som ”kringlet og ugennemskuelig”, idet den består af fire parallelsystemer: 1) den tværministerielle styregruppe under Samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Kulturministeriet, 2) Kunstrådet og dets udvalg, 3) Udenrigsministeriet og 4) Det Danske Kulturinstitut. De fire parallelle spor har en negativ virkning i forhold til gennemsigtheden og effektiviteten af Danmarks kulturveksling med udlandet.

⁹ Rapport fra Kunstrådets udvalg vedr. det internationale kultursamarbejde, maj 2004.

¹⁰ Pluss Leadership A/S: ”Undersøgelse af Kunstrådet”, februar 2008.

Uden for Kunstrådets virkefelt og på de mere erhvervsrettede kulturområder gik Dansk Arkitektur Center, Dansk Design Center og Danish Crafts i 2005 sammen om udvikling af en fælles strategi for *international markedsføring* af dansk arkitektur, design og kunsthåndværk. Den konkrete anledning til den fælles satsning var etablering af designpuljen 2005-2008, som omfattede indsatsområderne international markedsføring, en fælles internetportal, rejselegater og rådgivning/professionalisering. Strategien indeholdt geografiske satsningsområder og aktiviteter, som skulle understøtte hinanden. Den fælles satsning var med til at fremme samarbejde, synergi og gennemslagskraft for beslægtede – men ikke identiske – institutioner under hhv. Økonomi- og Erhvervsministeriet og Kulturministeriet.

Lanceringen i 2007 af Handlingsplanen for offensiv global markedsføring¹¹ havde et bredt og flerstrengt formål om at skabe et klart og positivt billede af Danmark i udlandet og lagde en struktureret og koordineret strategi frem for styrket markedsføring af Danmark.

Ud over en lang række andre temaer, sektorer og aktører indtog kunst- og kulturområdet og kulturelle aktører en væsentlig plads i planen – både som led i de tværgående indsatser vedr. hhv. *store begivenheder til fremme af kendskabet til Danmarks styrker, kompetencer og værdier, offentlighedsdiplomati ("public diplomacy") og fælles kommunikationsplatform*. Og i relation til de særlige indsatsområder om *Danmark som kreativ nation og Danmark som turistmål*.

I 2007 etableredes i Udenrigsministeriet et nyt center for public diplomacy med ansvar for Danmarks strategiske public diplomacy-indsats som udtryk for behovet for at opprioritere Danmarks indsats på området og i naturlig opfølgning af handlingsplanen. Centret koordinerer indsatsen på området, herunder repræsentationernes public diplomacy-aktiviteter på kulturområdet ("cultural diplomacy").

Fokus for kulturudvekslingen var i forbindelse med handlingsplanen levering af fortællinger om Danmark som led i en samlet markedsføringsindsats, mens formålet om at udvikle dansk kunst- og kulturliv ikke spillede nogen rolle. Det betød dog ikke, at de støttede kulturaktiviteter, budskaber og virkemidler i handlingsplanen ikke også kunne bidrage til at udvikle dansk kunst- og kulturliv.

Mht. den mere kommercielle side af international kulturudveksling har interessen for kultur-eksport de senere år været stigende. Erhvervs- og Byggestyrelsens analyse af oplevelsesøkonomien fra 2008¹² viser, at de kreative erhverv inden for f.eks. musik, film, litteratur, arkitektur, design og kunsthåndværk har en eksport af en vis betydning. Endvidere peger den på, at oplevelsesøkonomien, herunder de kreative erhverv, har et væsentligt vækstpotentiale, som det er værd at udvikle yderligere. Formålet med kulturudvekslingen er her *afsætning af varer og tjenester*, men dansk kultureksport kan også set i et bredere perspektiv bidrage til de øvrige formål inden for Danmarks internationale kulturudveksling.

Målsætningen om at inspirere og udvikle dansk kunst og kultur har været meget væsentlig for Danmarks kulturudveksling med udlandet. Samtidig har målsætningen om at fremme kendskabet til Danmark fået stadig større vægt – forstærket gennem de senere års målrettede fokus på markedsføring af Danmark som land. Mht. orienteringen mod de mere kommercielle

¹¹ Økonomi- og Erhvervsministeriet: "Handlingsplan for offensiv global markedsføring af Danmark", april 2007.

¹² Erhvervs- og Byggestyrelsen: "Vækst via Oplevelser" – en analyse af Danmark i oplevelsesøkonomien, september 2008.

sider af den internationale kulturudveksling i form af kultureksport er der også sket en udvikling hjulpet på vej af udviklingen af oplevelsesøkonomien som et erhvervsøkonomisk fokusområde.

Mht. strukturen for og koordineringen af Danmarks kulturudveksling med udlandet har der over tid været gennemført ændringer bl.a. på grundlag af konkrete erfaringer, der er gjort over årene.

Over hele perioden har koordineringen været søgt fremmet og forbedret med forskellige indsatser. KIU-rapportens anbefalinger, herunder ni principper for internationalt kultursamarbejde fra 2004, har vist sig at være bæredygtige. Men det er fortsat en central problemstilling, hvordan man sikrer den rette struktur, koordinering og kommunikation mellem de forskellige aktører og aktiviteter.

4. Fakta om Danmarks internationale kulturudveksling

Mange organisationer, institutioner, myndigheder og enkeltpersoner i Danmark udveksler kultur med udlandet. Det er vigtigt, at rigdommen og mangfoldigheden i danskernes internationale kulturaktiviteter og forbindelser til udlandet fortsat udvikler sig og orienterer sig bredt til omverdenen.

Hvad angår den del, der vedrører den statslige eller statsstøttede faglige internationale kulturudveksling, favner ”Danmarks kulturudveksling med udlandet” også over mangt og meget – både hvad angår indsatser, aktører, regier og geografi.

Udvalget har derfor både fra start, og efterhånden som arbejdet skred frem, gennemført nogle afgrænsninger, valg og fravalg med hensyn til, *hvilke aktører og områder*, der ud fra strategiske overvejelser bør være direkte omfattet af regeringens strategi for styrket internationalisering af dansk kulturliv. Afgrænsningerne til trods har det samtidig været målsætningen, at indsatserne under strategien hen imod en styrket og mere komplet kulturudveksling bredes ud og er til gavn for hele Danmarks kulturliv.

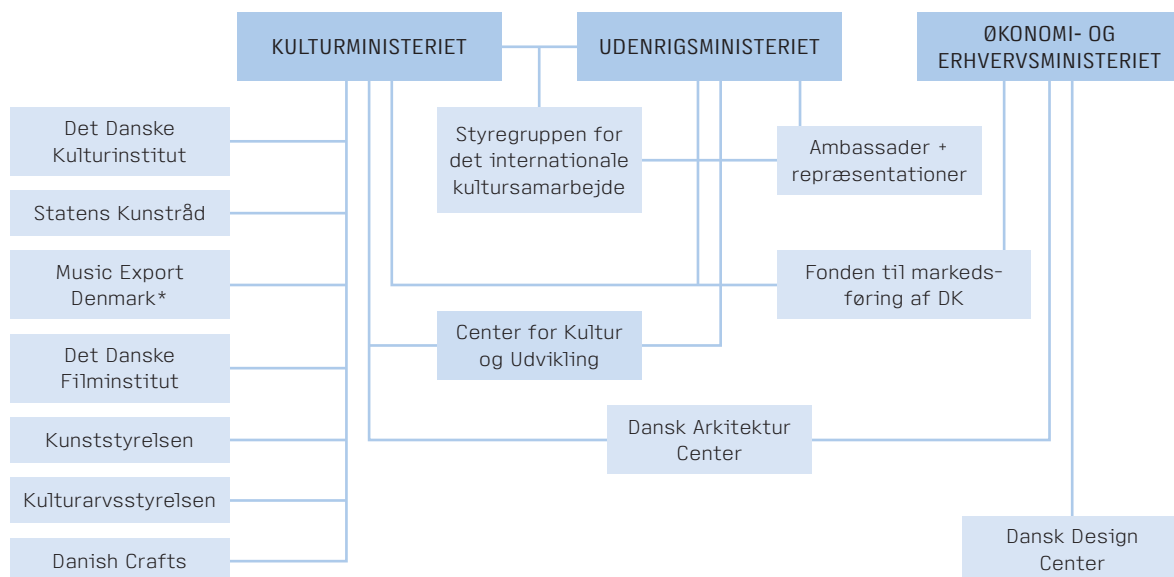
4.1. Afgrænsning og fokusering

Udvalget har i naturlig forlængelse af sit kommissorium valgt at lægge fokus på det *statslige* regi og dermed sat lighedstegn mellem ”Danmarks kulturudveksling” og den kulturudveksling, som staten på den ene eller anden måde er involveret i – enten via finansiering af de konkrete projekter eller via støtte til statslige eller selvejende institutioner, som arbejder med international kulturudveksling.

Strategien centrerer sig således om statslige og statsstøttede aktører, der varetager overordnede – og i flere tilfælde koordinerende – operatøropgaver inden for kulturudvekslingen med udlandet. Flere af de direkte involverede aktører uddeler også støtte til andre aktørers kulturudvekslingsaktiviteter.

Det drejer sig om de myndigheder, institutioner og organisationer under Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet, som er indplaceret i figur 1:

Figur 1: Centrale aktører der varetager opgaver inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet

*Music Export Denmark (MXD) er medtaget i figuren pga. organisationens klare fokus på musikeksport. MXD er en statsstøttet *organisation*, der administreres via en rammeaftale med Kunststyrelsen.

Center for Kultur og Udvikling lå indtil ultimo februar 2010 som selvstændig institution under Udenrigsministeriet og er nu flyttet under Kulturministeriet, hvilket har givet mulighed for at styrke centrets samspil med kulturområdet. Centret vil som følge af sit virkefelt fortsat have tæt relation til Udenrigsministeriet.

Disse aktører bidrager med deres virke og opgaver til et eller flere af formålene om at udvikle dansk kunst og kultur, fremme kendskabet til Danmark, kultureksporten og den interkulturelle dialog.

Blandt rækken af arbejdsopgaver er det her relevant at se på aktørernes indsatser inden for kunst- og kulturområder som f.eks. billedkunst, arkitektur, film og kunsthåndværk. Dette valg af fokus betyder naturligvis også, at der foretages nogle fravalg. F.eks. er der kun indirekte fokus på de øvrige statslige og statsstøttede kulturinstitutioner som f.eks. Statens Museum for Kunst, Nationalmuseet og andre statslige og selvejende udøvende kulturinstitutioner. Der er også i begrænset omfang fokus på kommunernes internationale aktiviteter på kulturområdet, ligesom foreningslivets og enkelte kunstneres egen kulturudveksling med udlandet ikke vil være omfattet. Hvad angår idrætten og idrættens organisationer, er der et omfattende internationalt samarbejde, som imidlertid ikke falder naturligt inden for et decideret kulturudvekslingsregi, og som derfor heller ikke vil være omfattet af strategien.

Strategien har desuden eksklusivt fokus på den såkaldt bilaterale kulturudveksling og kun indirekte på Danmarks internationale kultursamarbejde og -udveksling inden for multilaterale regier som f.eks. UNESCO, EU, Europarådet, Nordisk Ministerråd og Østersørådet. Det statslige multilaterale kultursamarbejde *spiller* en stor rolle for dansk kulturlivs internationalisering, og selv om dette samarbejde ikke direkte vil være omfattet af strategien, finder udvalget, at man bør være opmærksom på samarbejdet og på det store potentiale for samspil og synergi, der er mellem strategier og indsatser rettet mod dansk kulturliv og det multilaterale kultursamarbejde.

4.2. Formål med aktørernes virksomhed vedr. kulturudveksling

De centrale aktører inden for Danmarks internationale kulturudveksling er meget forskelligartede mht. organisering, formål, opgaver og aktiviteter.

Som helt overordnet betragtning arbejder aktørerne på Kulturministeriets område med kulturudveksling med det primære formål at styrke og befordre kunstens udvikling. Aktørerne på Udenrigsministeriets område, herunder ikke mindst ambassader/repræsentationer, arbejder primært med kulturudveksling som led i public diplomacy-indsatsen ud fra et overordnet perspektiv om at markedsføre Danmark som land og at øge den kulturelle forståelse og kendskabet mellem Danmark og andre lande. Eksportrådet har redskaberne til at bistå virksomheder og kunstnere med den kommercielle markedsføring af kulturprodukter i udlandet enten individuelt eller i forbindelse med fælles eksportfremstød. Det samme gør sig gældende for aktørerne på Økonomi- og Erhvervsministeriets område, hvor der dog også er fokus på at øge kulturerhvervenes potentiale som væksterhverv. Bilag 4 giver en præsentation af de centrale aktører.

I en spørgeskemaundersøgelse¹³ er aktørerne blevet spurgt om, hvilke af de fire kulturudvekslingsformål de selv opfatter som deres *primære* formål. Mens Statens Kunstråd, Kunststyrelsen, Det Danske Kulturinstitut og Center for Kultur og Udvikling svarer, at deres vigtigste formål med internationale kulturudvekslingsaktiviteter er ”for kunstens/kulturens egen skyld”, peger Dansk Arkitektur Center, Dansk Design Center, Danish Crafts og Kulturarvstyrelsen på ”markedsføring af Danmark” som det vigtigste formål for deres udvekslingsaktiviteter med udlandet. Organisationen Music Export Denmark peger naturligt på ”kultur-eksport” som sit vigtigste kulturudvekslingsformål. På trods af, at de centrale aktører i udgangspunktet har til opgave at forfølge forskellige formål – også i forbindelse med deres internationale aktiviteter – er der i en høj grad af konsensus blandt beslægtede aktører, når det gælder udpegning af hovedformålet med deres internationale kulturudvekslingsaktiviteter.

Overordnet set kan man sige, at aktørerne fordeler sig i en lejr, hvor man primært laver kulturudveksling for at sikre kunstens fortsatte udvikling og muligheder for at relatere sig til omverdenen – og i en anden lejr, hvor man som overordnet mål har profilering af Danmark som land, og hvor kunst og kultur i højere grad er et middel hertil.

Der er dog ikke nødvendigvis tale om modsatrettede formål – og alle formål kan i princippet godt være til stede i de samme aktiviteter. Frem for at opstille en fordeling af, hvor stor vægt et formål samlet set har i forhold til et andet formål, må man snarere konstatere, at et konkret

¹³ Se bilag 5.

kulturudvekslingsprojekt nok har et eller flere udtalte formål – f.eks. at udvikle og profilere dansk kunst og kultur i udlandet – men at det samtidig også tjener andre kulturudvekslingsformål – f.eks. at fortælle om Danmark eller at indgå i en dialog med andre landes kulturer.

Aktørerne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet bedt om at rangordne de fire kulturudvekslingsformål i forhold til, hvor vigtige formålene er for deres virksomhed. Deres prioriterede rækkefølge findes i bilag 6, og som det fremgår, peger de allerfleste aktører på kulturudveksling for kunstens/kulturens egen skyld og markedsføring af Danmark som de vigtigste formål for deres kulturudvekslingsaktiviteter, hvilket tyder på, at disse to formål ikke opfattes som indbyrdes modstridende.

4.3. Aktørernes strategier

Aktørernes strategier for det internationale område står i naturlig forlængelse af deres respektive arbejds- og indsatsområde, og der er derfor en stor mangfoldighed mht. strategiernes målsætninger, fokus, tidshorisont mv.

Det gælder også i spørgsmålet om, hvor stor en plads internationalt samarbejde indtager i aktørernes samlede virkeområde. F.eks. har Statens Kunstråd en overordnet globaliseringsstrategi, der er lagt an på at få dansk kunst placeret i en global sammenhæng, mens Det Danske Kulturinstituts årlige handlingsplaner udspringer af Kulturinstituttets formålsparagraf om *vekselvirkning med udlandet at oplyse om Danmarks kultur, kunst og samfundsliv til fremme af den mellemløselige forståelse samt at fremme kendskabet til Danmark*.

På baggrund af sin vigtige rolle inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet er Kulturinstituttet blevet evalueret i forbindelse med dette strategiarbejde¹⁴. Evalueringen peger positivt på bl.a. Kulturinstituttets evne til at gennemføre et bredt spektrum af kulturelle aktiviteter, knytte og fastholde gode relationer til de relevante og centrale samfunds-, kunst-, og kulturnetværk i modtagerlande og rejse ekstern finansiering. Evalueringen peger også på, at instituttets virke kan styrkes i forhold til bl.a. strategisk fokus samt samarbejde og synergi med andre centrale kulturudvekslingsaktører.

I forhold til Kulturinstituttets brede fokus er danske repræsentationers egne aktiviteter i højere grad fokuseret strategisk omkring danske udenrigspolitiske interesser og desuden om bistand til danske kulturinstitutioner, kunstnere og kulturpersonligheder.

Over for et bredt perspektiv på kulturudveksling som Kulturinstituttets står Dansk Design Center, som skal fremme dansk erhvervslivs anvendelse af design som led i styrkelse af konkurrenceevnen, og dette formål er igen milevidt fra Center for Kultur og Udviklings strategiske målsætninger om udveksling af kultur med en række udviklingslande i Afrika, Asien og Latinamerika.

Der er også variationer mht. strategiernes form og placering – f.eks. kan der være tale om egentlige selvstændige visions- og strategidokumenter (som det er tilfældet for Center for Kultur og Udvikling), ligesom det for flere aktørers vedkommende gælder, at de strategiske

¹⁴ Rambøll: "Evaluering af Det Danske Kulturinstitut", oktober 2009.

målsætninger for det internationale arbejde indgår i resultataftaler med bevilgende myndigheder (f.eks. Dansk Arkitektur Center og Center for Kultur og Udvikling).

Andre aktører har ikke nogen særskilte internationaliseringsstrategier (f.eks. Det Danske Filminstitut og Kulturarvsstyrelsen), selv om aktørerne har internationalt rettede aktiviteter. Endelig er der eksempler på, at strategier for det internationale område er integreret i handlingsplaner (f.eks. Statens Kunstråd og Det Danske Kulturinstitut).

Bilag 7 indeholder en kort beskrivelse af de enkelte aktørers strategiske målsætninger for det internationale arbejde og giver hermed et aktuelt strategioverblik.

4.4. Aktørernes aktiviteter

De centrale aktører gennemfører forskellige typer af kulturudvekslingsaktiviteter, og selv om aktørerne prioriterer de enkelte aktiviteter forskelligt, går en række aktiviteter, indsatser og virkemidler igen blandt aktørerne. Der er f.eks. tale om tilrettelæggelse af arrangementer i Danmark og i udlandet (udstillinger, festivaler, showcases, møder), der præsenterer dansk kunst og kultur for et udenlandsk publikum.

Blandt disse aktiviteter findes besøgsprogrammer, der er målrettet udenlandske nøglepersoner som f.eks. arrangører, kuratorer, forlæggere, agenter og journalister med det formål at vække interesse for dansk kunst og kultur i et dansk miljø.

Ud over "egne" arrangementer deltager aktørerne i internationale kunst- og kulturbegivenheder (udstillinger, festivaler, branchemesser).

Endvidere yder flere aktører støtte og rådgivning til kunstneres og kulturudøvers kulturudveksling (rejser, ophold, udstillingsvirksomhed, markedsføring og afsætning af kulturprodukter). F.eks. ydes støtte til danske kunstneres ophold i udlandet og udenlandske kunstneres ophold i Danmark (de såkaldte *artist residencies*).

Derudover er de centrale aktører beskæftiget med projektaktiviteter i udvalgte lande, netværkssamarbejde og informationsvirksomhed.

Som en konkret illustration af variationerne mht. fokus for aktiviteter er Statens Kunstråd f.eks. involveret i både producentrettede aktiviteter og støtte og mere branche- og salgsrettede aktiviteter som f.eks. branchemesser, internationale publikumsorienterede udstillinger og biennaler, samt i sammenhængende projektorienterede fremstøds-lignende tiltag.

De faglige centre som Dansk Design Center, Dansk Arkitektur Center og Danish Crafts samt organisationen Music Export Denmark er meget fokuserede på konkrete brancheaktiviteter og samlede showcases, mens f.eks. Danske Filminstitut i høj grad har fokus på at støtte produktion og producenternes egen markedsføring af film på filmfestivaler ude i verden.

Mht. Danmarks tilstedeværelse i udlandet har Danmarks ambassader og generalkonsulater med næsten 100 repræsentationer ud over hele verden lokalkendskab, netværk og kontakter over et bredt felt, som er til rådighed for kulturudvekslingen. Repræsentationerne har mulighed for at bistå danske kunstnere og kulturpersonligheder og videreformidle tilbud og muligheder.

Eksportrådet, der er en del af Udenrigsministeriet såvel i København som på repræsentationerne rundt om i verden, bistår de kreative brancher med fremme af kultureksport. Det sker dels ved individuel virksomhedsrådgivning vedrørende markeds- og afsætningsstrategier på konkrete markeder (partnersøgning, sourcing/outsourcing etc.), dels ved at yde tilskud til fælles eksportfremstød, hvor en gruppe af virksomheder går sammen om at promovere deres produkter på et givent marked (f.eks. fremstød inden for musik, arkitektur, mode og design). Endelig tilbyder Eksportrådet et gratis internationaliseringsprogram (BornCreative) til kreative virksomheder uden erfaring med eksport, hvor de gennem et 25-timers forløb får sparring og hjælp til at udarbejde en konkret handlingsplan for deres internationalisering, der efterfølgende kan implementeres via Udenrigsministeriets repræsentationer med tilskud via Eksportrådets startpakkeprogram.

Det Danske Kulturinstituts afdelinger i 11 lande gennemfører konkrete kunst- og kulturaktiviteter og opbygger netværk og kontakter i de enkelte lande.

Derudover har de danske institutter i Athen, Damaskus og Rom samt Danmarkshuset i Paris alle kulturudveksling som opgaver.

4.5. Statslig støtte til international kulturudveksling

For at få et helhedsbillede over, hvor store statslige midler der går til Danmarks internationale kulturudveksling, er det nødvendigt både at se på bevillinger, der er øremærket til internationale kulturudveksling, og på andre bevillinger med et bredere sigte, der ikke er direkte rettede mod internationale relationer, men som bl.a. har været anvendt til internationale formål. De samlede udgifter vil afhænge af konkrete støttede projekter og vil derfor variere fra år til år.

I 2008 blev der fra statslig side samlet ydet i omegnen af 280 mio. kr. i støtte og finansiering af den internationale kulturudveksling – heraf tegnede de centrale aktører sig for omkring 260 mio. kr.

Man kan sondre mellem den statslige finansiering af de centrale aktørers *egne* internationale aktiviteter (f.eks. gennemførelse af egne projekter og deltagelse i internationale møder) og det statslige tilskud, som gennem de centrale aktører ydes til *andres* kulturudvekslingsaktiviteter (f.eks. via puljeadministration).

Hvad angår de centrale aktørers egne internationalt rettede kulturudvekslingsaktiviteter, kan de opgøres med udgangspunkt i det antal årsværk og de overheadudgifter, som den statslige eller statsstøttede aktør ud fra den samlede opgavevaretagelse har anslået at have anvendt i 2008 til internationale aktiviteter.

Tabel 1: Statslige udgifter til centrale aktørers egne internationale kulturudvekslingsopgaver i 2008 (mio. kr.)

KULTURMINISTERIET		
	Departementet	2,3
	Kunststyrelsen	16,6
	Danish Crafts	4,7
	Det Danske Filminstitut	25,0
	Kulturarvsstyrelsen	0,8
	Det Danske Kulturinstitut	14,0
	Music Export Denmark	1,5
UDENRIGSMINISTERIET		
	Hjemmetjeneste, herunder Eksportrådet	1,2
	Udenrigstjenesten, inkl. PD-midler	13,1
	Center for Kultur og Udvikling*)	8,4
ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET		
	Fonden til markedsføring af DK	0,5
	Danish Design Center	3,8
KULTURMINISTERIET OG ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET		
	Dansk Arkitektur Center	0,5
I alt		92,4

*) Hørte i 2008 under Udenrigsministeriet og er pr. februar 2010 flyttet til Kulturministeriets ressort.

Tabel 2 viser omfanget af de statslige tilskud, som de centrale aktører i 2008 administrerede og ydede til andre aktørers (f.eks. andre institutioner eller kunstnere) internationale kulturudvekslingsaktiviteter.

Tabel 2: Statslige tilskud til andres internationale kulturudvekslingsaktiviteter i 2008 (mio. kr.)

KULTURMINISTERIET			
	Tipsmidler, særlige indsatsområder	1,8	
	Statens Kunstråd; tilskud til projekter	39,2	
	Statens Kunstfonds Rådighedssum: tilskud til projekter	3,0	
	Tipstilskud til Music Export Denmark til andres projekter	1,5	
	Danish Crafts' tilskud til andre projekter	2,3	
	Designpuljen: tilskud til projekter hos Dansk Arkitektur Center og Dansk Design Center	4,0	
	Arkitekturpuljen: tilskud til Arkitekturbiennalen i Venedig	3,4	
	Tilskud til Biennalebygningen i Venedig	0,6	
	Det Danske Filminstitut: tilskud til filmformål	50,0	
KULTURMINISTERIET OG UDENRIGSMINISTERIET			
	Styregruppen under Samarbejdsaftalen mellem UM og KUM: tilskud til projekter under handlingsplan	8,8	
UDENRIGSMINISTERIET			
	Hjemmetjenesten, herunder Eksport-rådet	3,5	
	Center for Kultur og Udvikling*): tilskud til kulturudvekslingsprojekter med udviklingslande	32,5	
ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET			
	Fonden til markedsføring af DK	Tilskud til projekter inden for kultur og arkitektur	20,7
I alt		171,3	

*) Hørte under Udenrigsministeriet i 2008 og er pr. februar 2010 flyttet til Kulturministeriets ressort.

I 2008 var den statslige finansiering af internationale kulturudvekslingsopgaver således fordelt med omkring 1/3 til de centrale aktørers egne aktiviteter, mens ca. 2/3 af de statslige midler blev ydet som tilskud til andre aktørers internationale aktiviteter.

En uddybende oversigt over de samlede udgifter findes i bilag 8.

4.6. Kulturerhvervenes eksport

Kultureksporten – i denne sammenhæng forstået som afsætning af varer og tjenester, f.eks. musik, film, arkitektur, design og kunsthåndværk på markeder i udlandet, er et område med stigende økonomisk betydning globalt, der medvirker til at skabe vækst og beskæftigelse i Danmark og direkte som indirekte bidrager til internationaliseringen af kulturlivet samt understøtter kulturudvekslingens øvrige formål.

Erhvervs- og Byggestyrelsens analyse af oplevelsesøkonomien fra 2008¹⁵ viser, at de kreative erhverv¹⁶ inden for f.eks. musik, film, litteratur, arkitektur, design og kunsthåndværk har en eksport af en vis betydning. Endvidere peger den på, at oplevelsesøkonomien, herunder de kreative erhverv, har et væsentligt vækstpotentiale, som det er værd at udvikle yderligere. På verdensplan skønnes det, at de kreative erhverv står for små 10 pct. af det globale BNP med årlige vækstrater på 10 pct.

Over for Erhvervs- og Byggestyrelsens brede oplevelsesøkonomiske perspektiv på de kreative brancher står denne rapport snævrere fokus på kulturområder og -erhverv inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet. Kulturvarer som musik, design, arkitektur, film og litteratur afsættes i udlandet, men det har vist sig vanskeligt at opgøre realistiske eksporttal for disse erhverv på grundlag af de tal, som indsamles af Danmarks Statistik. Dette skyldes ikke mindst, at tallene for Danmarks eksport til udlandet indsamles med udgangspunkt i den internationale branchenomenklatur (NACE), som ikke er tilrettelagt ud fra en kulturdefinition.

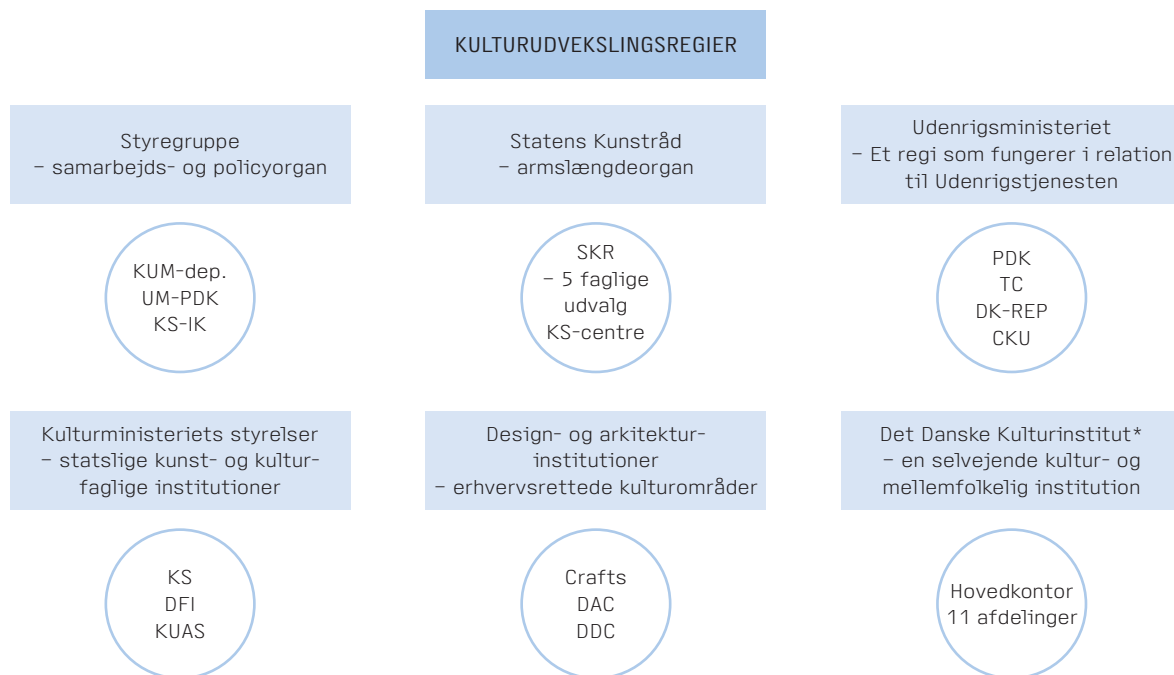
4.7. Forskellige ”kulturudvekslingsregier” og ”-familier”

Gennemgangen af den nuværende internationale kulturudveksling peger på, at man kan rubricere de centrale aktører på forskellig måde – bl.a. i forskellige regier og familier.

De centrale aktører udøver deres udvekslingsaktiviteter (operator- og/eller projektaktiviteter) inden for seks meget forskelligartede regier, som er parallelle ”systemer”, der fungerer uafhængigt af hinanden. Dette er illustreret i figur 2 på følgende side.

¹⁵ Erhvervs- og Byggestyrelsen: ”Vækst via Oplevelser” – en analyse af Danmark i oplevelsesøkonomien, september 2008.

¹⁶ Reklame, arkitektur, kunsthåndværk, design, mode, film, video, computerspil, software, musik, udøvende kunst, forlagsvirksomhed, tv og radio.

Figur 2: Regier for Danmarks kulturudveksling med udlandet

*Det Danske Kulturinstitut har hovedkontor i Danmark og 11 institutafdelinger i: Belgien (dækkende Belgien, Nederlandene og Luxembourg), Brasilien, Estland, Kina, Letland, Litauen, Polen, Rusland, Storbritannien, Ungarn og Tyskland.

Forkortelser:

KUM-dep: Kulturministeriets departement

UM-PDK: Udenrigsministeriets Enhed for Public Diplomacy og Kommunikation

KS-IK: Kunststyrelsens Enhed for International Koordination

KS: Kunststyrelsen

DFI: Det Danske Filminstitut

Crafts: Danish Crafts

DAC: Dansk Arkitektur Center

DDC: Dansk Design Center

Det Danske Kulturinstituts hovedkontor og 11 afdelinger

PDK: Enhed for Public Diplomacy og Kommunikation

TC: Eksportrådet (The Trade Council)

DK-REP: Danske repræsentationer i udlandet/danske ambassader

CKU: Center for Kultur og Udvikling – er pr. ultimo februar 2010 flyttet over til Kulturministeriet

SKR: Statens Kunstråds 5 kunstfaglige udvalg: Statens Kunstråds Billedkunstudvalg, Internationale Billedkunstudvalg, Litteraturudvalg, Musikudvalg og Scenekunstudvalg

KS-centre: Kunststyrelsens faglige centre: Billedkunstcentret, Litteraturcentret, Musikcentret og Scenekunstcentret

Flere aktører deltager i flere af regierne – det gælder f.eks. Kunststyrelsen og Udenrigsministeriet. Endvidere samarbejder aktørerne på tværs af de forskellige regier. F.eks. kan Dansk Arkitektur Center og Det Danske Kulturinstitut indgå i projekter, som gennemføres i regi af Styregruppen. Og Statens Kunstråds fagudvalg samarbejder f.eks. med danske repræsentationer i udlandet om konkrete projekter.

DANSK LITTERATUR I SPANIEN

I 2008 blev der gennemført en stor og vellykket satsning med dansk litteratur i Spanien. Satsningen blev til i et samarbejde mellem Kunststyrelsens Litteraturcenter og Danmarks Ambassade i Madrid. Desuden også spanske forlæggere, et spansk formidlingsbureau og spanske lektorer i Danmark og Norge. Projektgennemførelsen var et resultat af en forudgående researchindsats over mange år.

Projektet ledte til oversættelse af mere end 20 danske værker, oversætterseminarer, tildeling af Den Danske Oversætterpris til en spansk oversætter, en spansk pris til den danske forfatter Knud Romer samt et veludviklet netværk i de litterære miljøer i Spanien.

Satsningen i Spanien blev fulgt op af et besøgsprogram i Danmark for spanske forlag, dansk deltagelse i bogmesser i Spanien, dansk børnebogsudstilling på turné i Spanien samt et særligt fokus på spanske ansøgninger i Statens Kunstråds Litteraturudvalg.

Tiden vil vise, om satsningen i Spanien vil åbne en dør til det latinamerikanske marked.

Det kan endvidere være relevant at tage udgangspunkt i, hvor aktørerne har deres særlige ekspertise – rent geografisk og mht. opgavevaretagelsen. Inddrager man en ”ude og hjemmedimension” og en ”fagspecifik-generel-dimension”, får man følgende tre kulturudvekslingsfamilier (se næste side):

”Kulturudvekslingsfamilier”

KULTURUDVEKSLINGSFAMILIER	AKTØRER
”AKTØRER UDE” Er permanent til stede i udlandet og besidder lokalt kendskab og ekspertise i forhold til afvikling af konkrete kulturudvekslingsprojekter og etablering af lokale netværk i udlandet	<ul style="list-style-type: none"> • Ambassader og øvrige danske repræsentationer i udlandet • Det Danske Kulturinstituts 11 afdelinger i og uden for Europa
”AKTØRER HJEMME MED EN KOMBINATION AF BREDE GENERELLE OG FAGLIGE OPGAVER” Varetager brede kulturudvekslingsopgaver fra Danmark, herunder operatøropgaver, tildeling af støtte til andre aktører mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Statens Kunstråd • Kunststyrelsen • Center for Kultur og Udvikling • Det Danske Kulturinstitut
”AKTØRER HJEMME MED KUNST- OG KULTURFAGLIGE OPGAVER” Varetager kulturudvekslingsopgaver fra Danmark i relation til deres fagspecifikke virkefelt	<ul style="list-style-type: none"> • Danish Crafts • Det Danske Filminstitut • Dansk Arkitektur Center • Dansk Design Center • Kunststyrelsens kunstfaglige centre • Kulturarvsstyrelsen

Alle danske repræsentationer i udlandet har kultur som en del af opgavevaretagelsen. Mens en række store repræsentationer har medarbejdere, der decideret arbejder med kultur, ligger opgaven på andre repræsentationer oftest hos medarbejdere med flere opgaver. Ambassaderne og Kulturinstituttets afdelinger samarbejder i vid udstrækning i de lande, hvor de begge er til stede.

Hvad angår de mere generelt orienterede aktører med base i Danmark, indebærer deres faglige fokus, at de så at sige har fordelt opgaverne imellem sig – på den anden side har de også flere interessefællesskaber på baggrund af bredden i deres opgaveportefølje.

Endelig er der mht. den tredje kategori af hjemlige kunst- og kulturfaglige aktører også en stor grad af specialisering i forhold til virkeområde. De har imidlertid også fælles interesser, som følge af at de varetager samme typer opgaver.

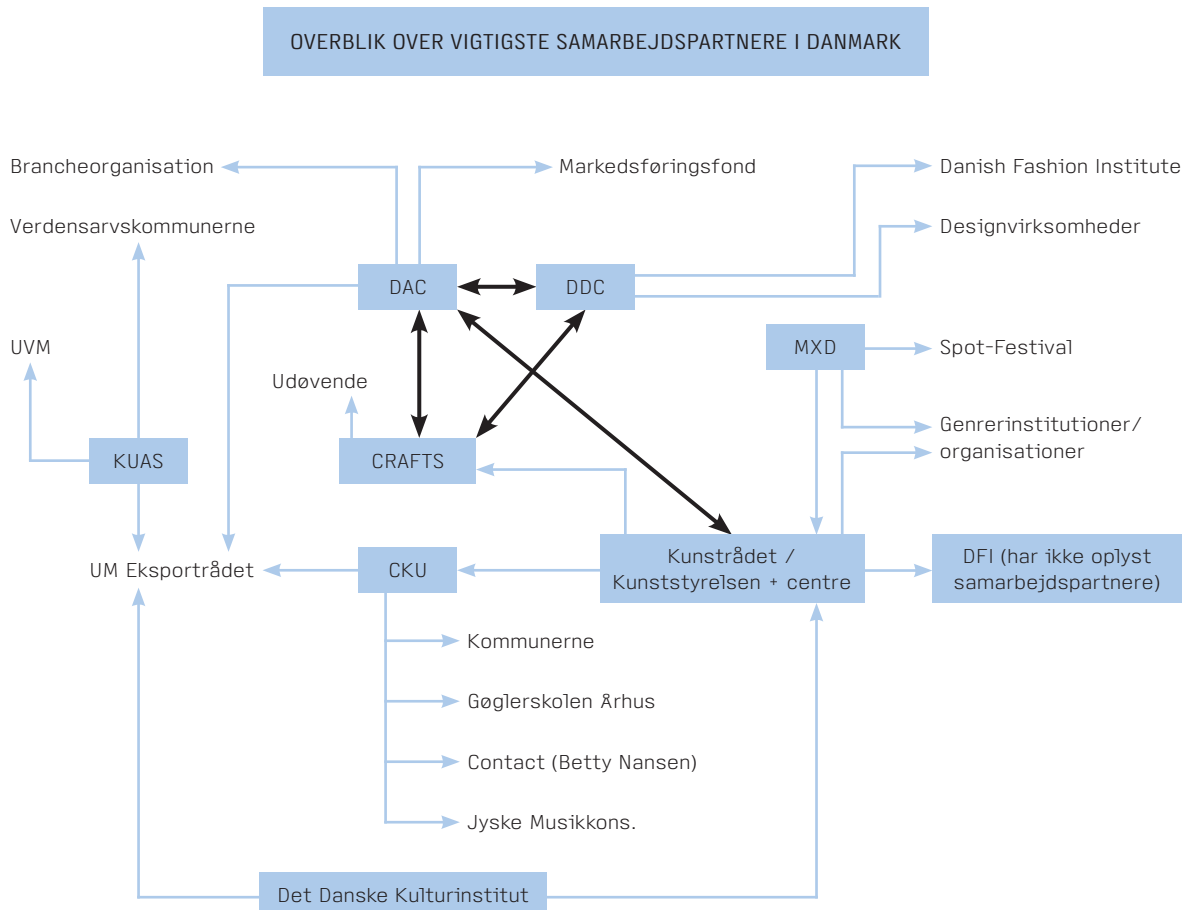
Samarbejdet inden for – og på tværs af – de forskellige regier og familier har hver især deres særlige styrker og kompetencer, roller og ansvarsområde og leder til frugtbare og bæredygtige kulturudvekslingsresultater.

4.8. Samarbejde og netværk blandt centrale aktører

Aktørerne har som nævnt en lang række samarbejdspartnere i ind- og udland, herunder arbejder de også sammen indbyrdes. I lyset af målsætningen om at styrke internationaliseringen af dansk kulturliv og Danmarks kulturudveksling med udlandet er det relevant at se på omfanget og karakteren af deres samarbejde.

I spørgeskemaundersøgelsen¹⁷ er aktørerne blevet bedt om at angive deres *primære* samarbejdspartnere i Danmark. I figuren nedenfor er angivet de samarbejdsrelationer, som er oplyst i spørgeskemaet. En sort pil med spids i begge ender angiver, at aktørerne har peget på hinanden.

Figur 3: Vigtigste samarbejdspartnere i Danmark

Forkortelser:

Crafts: Danish Crafts

DAC: Dansk Arkitektur Center

DDC: Dansk Design Center

MXD: Music Export Denmark

CKU: Center for Kultur og Udvikling – er pr. ultimo februar 2010 flyttet over til Kulturministeriet

KUAS: Kulturarvsstyrelsen

UVM: Undervisningsministeriet

DFI: Det Danske Filminstitut

¹⁷ Se bilag 5.

Som det fremgår, er der ganske få, der peger på hinanden. Dansk Arkitektur Center, Dansk Design Center og Danish Crafts peger på hinanden, hvilket til dels kan tilskrives, at de i relation til bevillinger fra designpuljen er blevet bedt om at arbejde sammen om den internationale kulturudveksling.

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at der ikke forekommer at være et centrum, som rigtig mange aktører peger på. Udenrigsministeriet lader til at være det tydeligste centrum. Det skal dog bemærkes, at Udenrigsministeriet, herunder Eksportrådet i lighed med Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet ikke har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen og således ikke selv har angivet samarbejdspartnere.

At der samarbejdes på kryds og tværs, er ikke i sig selv et problem – men tværtimod meget naturligt, når man tager de forskellige aktørers virkeområder i betragtning. Oversigten over samarbejdsrelationerne rejser imidlertid spørgsmålet, om aktørernes samarbejde, videndeling og koordinering af indsatser kunne styrkes yderligere. Meget tyder på, at aktørerne ikke nødvendigvis har et grundigt kendskab til, hvad der sker på tværs af regierne og familierne – end-sige inden for familierne. Der er endvidere eksempler på, at koordineringen, kommunikationen og erfarings- og vidensudvekslingen blandt aktørerne kan forbedres.

MILANO

I 2009 støttede staten helt eller delvist tre uafhængige udstillinger på designugen i Milano: Danish Crafts, Eksportrådet (producenterne) og Designskolerne. Der var ikke en fælles koordination af de tre præsentationer, som hver især mente at fremvise "det nyeste, hotteste og mest spændende dansk design".

Mens Danmark valgte at bidrage med tre ikke-koordinerede bud på dansk design, havde flere andre lande valgt en fælles visning, der ud over den enkelte organisations/branches særkende viste et samlet billede af en nations måde at håndtere området på.

I 2010 har Udenrigsministeriet, Eksportrådet og Kulturministeriet med institutionerne Danish Crafts, Dansk Designcenter, design- og arkitektskolerne i samarbejde med private designvirksomheder skabt en fælles "platform" under navnet Danish Design Love i forbindelse med Designugen i Milano. Projektet skal knytte alle de mange planlagte danske aktiviteter i Milano sammen for at markedsføre og løfte branding af dansk design til et endnu højere niveau.

I det hele taget synes der at være et vist uudnyttet potentiale mht. indholdet af kulturudvekslingen og ressourceudnyttelsen, som kunne fremmes, hvis aktørerne kunne trække mere i samme retning, når de planlægger og gennemfører kulturudveksling med udlandet. F.eks. fremhæves det i evalueringen af Det Danske Kulturinstitut¹⁸, at Kulturinstituttet af mange samarbejdspartnere bl.a. opleves som en god partner i forhold til at skabe internationale netværk og værdiskabende relationer. Samtidig peger evalueringen på, at dialogen med centrale partnere i Danmark samt med danske repræsentationer i udlandet kunne styrkes, og at denne dialog ville kunne resultere i en mere effektiv og målrettet ressourceanvendelse.

¹⁸ Se note 14.

I forhold til udfordringerne ved at styrke samarbejdet blandt de centrale aktører, øge deres videns- og erfaringsudveksling, fremme koordineringen og på den måde forene kræfterne kan mulig inspiration hentes fra strukturelle og strategiske overvejelser i andre lande. Hvordan kan man få de seks parallelle, men meget forskelligartede, udvekslingsregier (illustreret i figur 2 side 25) til at spille sammen på en mere systematisk måde? Og hvordan kan båndene styrkes inden for og blandt kulturudvekslingsfamilierne, så man fremmer synergien og udnytter ekspertisen blandt beslægtede såvel som ikke-beslægtede aktører?

5. Erfaringer fra andre lande

Andre lande, som vi i Danmark sammenligner os med, har gennem de senere år arbejdet med at styrke internationaliseringen af deres kulturliv¹⁹.

5.1. Sverige

I Sverige anskues international kulturudveksling ud fra en bred tilgangsvinkel – dvs. ud over kulturudveksling ud fra et kunst- og kulturfagligt perspektiv er der også fokus på interkulturel dialog, ligesom udveksling af kunst og kultur også indgår som led i fremme af kendskabet til Sverige, eksport og internationalt udviklings samarbejde.

Hvad angår strukturen for den svenske internationale kulturudveksling, gennemfører *Kulturdepartementet* ved *Statens Kulturråd* kulturudveksling ud fra et kunst- og kulturfagligt udgangspunkt, mens *Utrikesdepartementet* ved *Svenska institutet*, *Sida* og de svenske repræsentationer i udlandet også bidrager til markedsføring af Sverige, kultureksport og udviklings samarbejdet. Kulturattachéerne på de svenske repræsentationer rekrutteres af begge ministerier i fællesskab og finansieres af *Kulturdepartementet*.

Selv om der i Sverige er et samarbejde om den internationale kulturudveksling mellem kulturministeriet og udenrigsministeriet, har Sverige ikke en egentlig samarbejdsaftale eller et samarbejdsforum som f.eks. den danske styregruppe under Samarbejdsaftalen mellem Kulturministeriet og Udenrigsministeriet om den internationale kulturudveksling. Udvalget har derfor ikke ud fra de svenske erfaringer kunnet hente inspiration til yderligere at styrke samarbejdet mellem aktørerne under de to ministerier.

Den svenske regering har lagt op til udvikling af internationaliseringsstrategier for de forskellige kulturområder, fremme af centrale aktørers kultursamarbejde på tværs af grænserne, fremme af nationale arenaer for internationalt og interkulturelt samarbejde, samarbejde på tværs af politikområder og aktiv svensk indsats i relevante multilaterale fora i relation til en bred kulturpolitisk redegørelse, som netop har været forelagt i Riksdagen.

5.2. Nederlandene

I Nederlandene har kulturministeren og europaministeren i 2008 gennem et fælles udspil²⁰ fremhævet, hvad der betegnes som de seneste års positive resultater for den nederlandske

¹⁹ Udvalget har især set på svenske og nederlandske overvejelser, som beskrives mere udførligt i bilag 9.

²⁰ "Art without Borders", september 2008.

internationale kulturudveksling. Bl.a. har støtten fra den nederlandske kulturfond bidraget til at sætte internationalisering af kulturpolitikken permanent på dagsordenen, ligesom støtten har resulteret i et tættere samarbejde mellem kulturministerium og udenrigsministerium. De nederlandske repræsentationer i udlandet har fået en mere aktiv rolle, hvilket igen har ledt til bedre projekter og et mere frugtbart samarbejde.

Samtidig fastslår ministrene, at der er rum for forbedringer; bl.a. er der behov for at være mere målrettet og mere strategisk i brugen af ressourcer til internationalt samarbejde, således at de til rådighed værende ressourcer kan udnyttes bedre.

På den baggrund foreslås en række principper for den internationale kulturpolitik at blive lagt til grund for en treårig periode. Der er tale om principper om en målrettet prioritering af midler til områder, hvor landet har en international styrkeposition (design, mode og arkitektur), en målrettet geografisk indsats og definition af "cultural hotspots" – dvs. prioriterede geografiske områder – samt en forbedret koordinering mellem international kulturpolitik og kultur- og udviklingspolitikken.

Det nederlandske regeringsudspil ønsker ikke at lægge op til en statsligt styret international kulturudveksling, men opfordrer derimod til, at alle aktører ud fra klare principper og målsætninger samarbejder for en bedre udnyttelse af de til rådighed værende ressourcer.

De svenske og nederlandske problemstillinger inden for kulturudvekslingen med udlandet er på mange måder de samme som de danske. Bl.a. er der i de to lande fokus på at fremme samarbejde og forbedre udnyttelsen af ressourcer, og ikke mindst de nederlandske bestræbelser på at definere geografiske indsatsområder (cultural hotspots) er et relevant indspil til udvalgets overvejelser om en styrket og mere slagkraftig dansk kulturudveksling. Landenes erfaringer kan tjene som vigtig inspiration, men samtidig må man holde sig for øje, at de svenske og nederlandske strukturelle og strategiske overvejelser ikke direkte lader sig overføre til danske forhold og en dansk kontekst.

6. Styrker og udfordringer for Danmarks kulturudveksling med udlandet

6.1. Styrker

Tilsammen dækker de relativt få centrale statslige og statsstøttede aktører over mange kunstarter, kulturområder og sektorer.

Den store mangfoldighed og rigdom blandt det relativt lille antal aktører mht. satsninger, fagområde, geografiske fokuspunkter og netværk både i udlandet og Danmark er en styrke. Det er samtidig også en styrke, at aktørerne bekender sig til de samme typer principper og metoder i den internationale kulturudveksling. Uanset om de enkelte aktører eksplicit henviser til de såkaldte "KIU-principper"²¹ eller ej, er der blandt aktørerne konsensus om og opbakning til

²¹ Se side 15.

at basere udvekslingen med udlandet på principper som fokus på kvalitet og faglighed, interesse udefra, fokusering, fleksibilitet mv.

De orienterer sig samlet set over en stor del af verden og formår at være til stede på de steder, der er defineret som ”verdens mødesteder” for lige netop deres specifikke fagområder. F.eks. er Det Danske Filminstitut repræsenteret i Cannes og Toronto og andre vigtige steder for filmverdenen, Danish Crafts sørger for at lægge billet ind på førende designmesser i og uden for Europa, og Statens Kunstråds Internationale Billedkunstudvalg har hvert andet år kursen sat mod Venedig billedkunstbiennalen. Med sit bistands- og udviklingsperspektiv vil Center for Kultur og Udvikling igen have nogle helt andre geografiske fokusområder og ”mødesteder” i udviklingslande.

Tilsvarende har aktørerne et vidt forgrenet kontakt- og samarbejdsnetværk i Danmark – figur 3 side 28 er en god illustration på dette, selv om figuren kun viser aktørernes vigtigste danske samarbejdspartnere. Aktørerne udgør med andre ord et fagligt og praktisk vidensforum mht. international kulturudveksling, som også er til nytte for en lang række andre kunst- og kulturinstitutioner, kunstnere og kulturudøvere, andre operatører, organisationer og myndigheder.

Inden for deres særlige fagområde har aktørerne hver især kompetencer til at varetage alle funktioner i forbindelse med deres kulturudvekslingsaktiviteter med udlandet – de kan mao. fra start til slut levere ”færdigpakke” udvekslingsprojekter. Kunststyrelsen og Statens Kunstråds kunstfaglige centre kan f.eks. udtænke, tilrettelægge og gennemføre et kulturudvekslingsprogram i meget forskellige lande og i den forbindelse udføre både indholdsmæssige og operationelle opgaver. Det samme gælder Dansk Arkitektur Center, der f.eks. arrangerer rejseudstillinger, og Center for Kultur og Udvikling, som har en værdifuld konkret og praktisk erfaring med at samarbejde med forskellige udviklingslande – både ude og i Danmark som led i ”Images”-festivalerne.

Blandt aktørerne lægges der stor vægt på opbygning og vedligeholdelse af faglige og andre netværk i udlandet. F.eks. har Det Danske Kulturinstitut opbygget et stort netværk inden for kunst- og kulturlivet og bredere i forhold til andre dele af samfundslivet i de 11 lande, hvor instituttet har afdelinger. Det samme gælder selvsagt for de danske ambassader, hvis viden om og kontaktnetværk i de forskellige lande ofte er nødvendige for en vellykket planlægning og gennemførelse af danske kunst- og kulturudvekslingsprojekter. Ligeledes har en institution som Danish Crafts skarpt fokus på etablering og udvikling af internationale netværk, der kan styrke dansk kunsthåndværk, mens Kunststyrelsen og Kulturarvsstyrelsen f.eks. deltager i internationale netværk for deres type faglige institutioner. I forhold til udvikling af netværk inden for kunstarterne bidrager en lang række af de projekter, som Statens Kunstråd støtter, endvidere også til at udvikle og fastholde kunstfaglige netværk.

6.2. Udfordringer

Dansk kunst- og kulturlivs fortsatte plads på den globale scene vil afhænge af evnen til at fastholde fokus på opbygningen af bæredygtige og professionelt arbejdende netværk med kulturliv og andre aktører fra udlandet. Globaliseringen kræver, at både den enkelte kunstner og de institutioner, der gennemfører kulturudvekslingsprojekter med udlandet, er i stand til hurtigt at bevæge sig, ændre fokus og holde sig orienteret om de seneste udviklingstendenser i re-

sten af verden. Set i et udvekslingsperspektiv er det ligeledes vigtigt, at de danske kulturudvekslingsaktører også fremover er i stand til at formidle og kommunikere både til enkelte målgrupper og til den brede offentlighed i forskellige lande i verden. Det bør derfor i arbejdet med at styrke internationaliseringen af dansk kulturliv være et særligt fokus dels på at skabe grundlag for, at den *enkelte kunstner* kan agere i en globaliseret verden, dels på at styrke *professionaliseringen* af de aktører, der arbejder med udgangspunkt i institutionerne.

En styrkelse af internationaliseringen af kulturlivet handler om både at bringe dansk kunst ud i verden og at bringe udenlandsk kunst til Danmark. Der har historisk i den statslige og statsstøttede del af kulturudvekslingen været et naturligt fokus på at bringe dansk kunst og kultur ud i verden, og der er derfor i det kommende arbejde for at styrke internationaliseringen af dansk kulturliv et behov for også at anerkende vigtigheden af at få *udenlandsk kunst til Danmark*, som Statens Kunstråd for eksempel har sat fokus på, og som det eksemplificeres gennem Center for Kultur og Udviklings ”Images”-festivaler.

En anden dimension af spørgsmålet om at trække udlandet til Danmark er naturligvis turismen. Kulturen – og ikke mindst kulturarven – har her en rolle at spille, da *fortællinger om Danmark, danskerne og deres historie* medvirker til at skabe billeder af Danmark som et attraktivt land at opleve. Dette potentiale kan og bør udnyttes yderligere.

Generelt er der en god fordeling af roller og ansvarsområder mellem de centrale aktører. F.eks. varetager Statens Kunstråd og Kunststyrelsen opgaver i relation til billedkunst, litteratur, musik og scenekunst, mens Det Danske Filmsinstitut varetager filmområdet, kulturarvsprojekter vedrører Kulturarvsstyrelsen, og ekspertise vedr. kulturudveksling med udviklingslande findes i Center for Kultur og Udvikling.

De faglige centre Danish Crafts, Dansk Arkitektur Center og Dansk Design Center repræsenterer de mest erhvervsrettede kulturområder inden for Danmarks internationale kulturudveksling. Dansk Design Centers fokus er rettet mod danske virksomheder generelt, og centrets primære formål er at udføre virksomhedsforløb, der styrker danske virksomheders anvendelse af design. Som supplement hertil afholder Dansk Design Center løbende udstillingsaktiviteter, der formidler dansk design. Derudover varetager Dansk Designs Centers datterselskab INDEX: opgaven med at styrke den internationale markedsføring af dansk design gennem uddelingen af designprisen INDEX: Award.

Når man anskuer aktørerne samlet, står de stærkt i forhold til internationalt samarbejde og kulturudveksling, for så vidt angår de enkelte kunstfaglige udgangspunkter. Man må dog samtidig konstatere, at denne styrke ikke udnyttes til samlede indsatser på tværs af kunstarterne, som kunne bidrage til *øget synergi og samarbejde* mellem kunst- og kulturområderne og være til gavn for en mere samlet og fokuseret markering af Danmark som en kulturnation ude i verden.

Det sker, fordi der ikke er et naturligt forum for samling af kompetencerne, fagområderne og netværkene. Figur 3 side 28 efterlader et noget spredt indtryk af samarbejdsrelationerne blandt aktørerne, og aktørerne oplever tilsyneladende ikke, at der er et fælles centrum af betydning i forbindelse med deres internationale kulturudvekslingsaktiviteter. Konkrete eksempler har f.eks. vist, at aktører ikke har udnyttet, at de faktisk har opholdt sig på det samme

sted på det samme tidspunkt. Der har også været peget på, at aktører inden for et fagområde ikke er blevet konsulteret i forbindelse med andre aktørers konkrete projekter, mens andre aktører med udførende opgaver undertiden har haft svært ved at opnå den faglige vurdering, der skulle til for at sammensætte et kulturudvekslingsprogram af høj kvalitet.

Aktørernes forholdsvis beskedne antal og store indholdsmæssige og geografiske rækkevidde giver endvidere anledning til overvejelser om, hvorvidt man kunne tænke deres aktiviteter sammen og på den måde opnå øget synergi i opgavevaretagelsen. Det sker allerede i høj grad de steder, hvor Det Danske Kulturinstitut og de danske repræsentationer er til stede. Samarbejde og arbejdsdeling kan fortsat udbygges, og det kan overvejes, om placeringen af kulturinstitutafdelinger skal samtænkes med repræsentationsstrukturen. Ved f.eks. at dele fysiske rammer og faciliteter ville samarbejdet kunne styrkes yderligere. Kunststyrelsen og Kulturarvsstyrelsen samt de øvrige kunst- og kulturfaglige aktører som Danish Crafts og Det Danske Filminstitut kunne også i højere grad og mere systematisk udveksle viden og erfaringer i forhold til konkrete aktiviteter i udlandet eller praktisk rådgivning i relation til f.eks. at få udenlandske kunstnere og kulturudøvere til Danmark eller danske kunstneres og kulturudøvere til udlandet. Vigtigst er, at der er en løbende udveksling af informationer mellem udeværende og de hjemlige centre og institutioner med henblik på at sikre optimal udnyttelse af den viden, der findes her.

6.3. Opsummering om styrker og udfordringer

De centrale aktører yder hver især et vigtigt bidrag til Danmarks kulturudveksling, og de har hver især mange styrker, der enten forstærker eller supplerer hinanden. Derfor står Danmark stærkt, hvad angår antallet og styrken af de konkrete indsatser inden for de enkelte kunstarter, dog med designområdet som en mindre undtagelse, da ingen aktører har til opgave at promovere dansk design i udlandet.

For at styrke Danmarks internationale kulturudveksling og gøre den mere komplet er den primære udfordring derfor ikke at løse store problemer eller ændre radikalt på, hvordan kulturudvekslingsopgaverne varetages i dag. Udfordringen er snarere at udnytte det potentiale, der ligger i et øget samarbejde og koordinering mellem aktører og i øget synergi mellem aktiviteterne inden for kunstarterne og imellem dem, til gavn for den samlede formidling af Danmark som et land med store kunstneriske og kreative potentialer. Udfordringerne er også at skabe grundlag for yderligere professionalisering af såvel den enkelte kunstner som institutionelle aktører samt at sætte fokus på udenlandsk kunst i Danmark og kunstens og kulturarvens evne til at bidrage til at trække udlandet til Danmark – også i form af turisme.

7. Strategi for en styrket kulturudveksling med udlandet

Regeringen har som overordnet målsætning, at Danmarks kulturudveksling med udlandet skal bidrage til at fortælle nuancerede og troværdige historier om Danmark som kulturnation. Vores kulturudveksling med udlandet skal med andre ord fortsat bidrage til at udvikle dansk kunst og kultur, markedsføre Danmark som land og fremme kultureksporten og dialogen mel-

lem dansk kultur og andre landes kulturer. Udgifter i forbindelse med initiativerne afholdes inden for de pågældende ministeriers egne eksisterende økonomiske rammer.

Regeringens strategi skal føre til en styrket og mere komplet kulturudveksling med udlandet på grundlag af følgende fem strategiske fokusområder:

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

1. Kunstneren i en globaliseret verden.
2. Professionalisering og netværksdannelse på et globalt marked.
3. Samarbejde og fokusering af indsatsen for styrket internationalisering af dansk kulturliv og profilering af Danmark som kulturnation.
4. Udenlandsk kultur i Danmark.
5. Fortællinger om Danmark gennem dansk kunst og kulturarv.

7.1. Kunstneren i en globaliseret verden

Regeringen ønsker at sikre større gennemslagskraft i Danmarks kulturudveksling og sætte fokus på kulturudvekslingsinitiativer, der skaber særlig genklang i Danmark såvel som i udlandet. Som et led i dette er det nødvendigt også at rette fokus mod den enkelte kunstner og hans/hendes chancer for at agere internationalt, enten det er for at søge inspiration, for at sælge sine værker eller promovere sin kunstart generelt. Regeringen har derfor et særligt fokus på de muligheder og udfordringer, som globaliseringen skaber for den enkelte kunstner. Konkret iværksættes:

- Statens Kunstråd udvikler med baggrund i hidtidige erfaringer løbende sin artist in residence-ordning i Danmark, der er rettet mod udenlandske kunstnere inden for billedkunst, litteratur, musik og scenekunst (DIVA -Danish International Visiting Artists Programme). Kunstrådet vil bl.a. i samarbejde med andre landes relevante organisationer etablere en residency-ordning, som skal støtte danske kunstneres ophold i udlandet.
- Statens Kunstråd vil styrke danske kunstneres muligheder for og kompetencer til at arbejde internationalt. Det er vigtigt, at danske kunstnere i højere grad har forståelse for den professionelle markedsføringsmæssige side af det kunstneriske virke, herunder evnen til at forhandle kontrakter, udarbejde budgetter mv. for bedre at klare sig i konkurrencen med ligestillede i et globalt marked.
- Regeringen vil øge fokus på den samlede indsats over for internationaliseringen af de vide-regående kunstneriske uddannelser og igangsætter en undersøgelse af institutionernes nuværende aktiviteter. Ligeledes vil internationalisering indgå som et vægtigt element i de nye rammeaftaler med uddannelserne. Dermed skal den enkelte kunstner allerede under uddannelsen klædes bedre på til at samarbejde internationalt.
- Regeringen ønsker at styrke informationen om danske og udenlandske støttemuligheder og har bedt Kunststyrelsen om at sikre nemmere adgang til information på dansk om muligheder for støtte til projekter samt fremme en bedre og bredere kommunikation på området. Kunststyrelsen skal bl.a. udarbejde en profilpjece om EU's støttemuligheder og skal gennem et tættere samarbejde med herboende repræsentationer for de største samarbejdsnationer på kulturområdet styrke informationen om udenlandske støttemuligheder.

- Regeringen ønsker at hjælpe danske kunstnere bedst muligt på vej, når de skal ud i verden. Kunststyrelsen skal derfor på sin hjemmeside oprette en serviceside om muligheder for støtte til rejse og ophold, relevante praktiske informationer mv. De største danske repræsentationer i udlandet opretter på deres hjemmeside et særligt område for kunstnere, hvor de kan finde relevant information og hjælp (bolig, sygesikring, arbejdsforhold, institutioner mv.)
- Regeringen vil understøtte kunstneres mobilitet ved at målrette informationen om visumregler og -procedurer for danske kunstnere, der vil rejse til udlandet, og udenlandske kunstnere, der vil rejse til Danmark. Kunststyrelsen og Center for Kultur og Udvikling skal i samarbejde med andre myndigheder indsamle og formidle relevant information.

7.2. Professionalisering og netværksdannelse på et globalt marked

For at promovere dansk kunst og kultur og danske kulturprodukter i udlandet og for det internationale marked er det nødvendigt med en høj grad af professionalisering og tilstedeværelse på de rigtige steder, messer og festivaler. Det er også nødvendigt med samarbejde mellem danske aktører og producenter, og det er nødvendigt at opbygge og vedligeholde varige netværk og partnerskaber. Konkret iværksættes på dette område følgende initiativer:

- Som led i resultatkontrakter og rammeaftaler med ministerierne skal de relevante institutioner og aktører udarbejde strategier for det internationale promoveringsarbejde.
- Udenrigsministeriet, Eksportrådet vil fortsat udbygge samarbejdet med danske aktører og virksomheder med henblik på at sikre størst mulig afsætning af danske kulturprodukter på udenlandske markeder. Gennem støtte til målrettede og sektorfokuserede eksportfremstød vil Eksportrådet medvirke til at markedsføre danske kulturprodukter på eksportmarkederne og arbejde aktivt på at fremme samarbejdet mellem danske og internationale aktører.

Samtidig vil Eksportrådet fortsat tilbyde rådgivning til virksomheder med begrænset eller slet ingen erfaring med internationalisering via BornCreative-programmet med henblik på at ruste dem til internationale aktiviteter. BornCreative-programmet dækker aktiviteter bl.a. inden for mode og tekstil, underholdning, arkitektur samt møbler og design.

- Statens Kunstråd har som opfølgning på et stort udviklingsprojekt mellem kunstscenerne i Danmark og New York (DaNY-Arts-projektet) givet yderligere støtte til relaterede netværksopbyggende projekter.
- Det danske produktionsmiljø har stærke traditioner for at koproducere film med udenlandske producenter og har gennem flere år tiltrukket betydelig udenlandsk finansiering til dansk film. For at styrke samarbejdet med udlandet etablerer Det Danske Filminstitut en ny afdeling for international finansiering og koproduktion. Afdelingen skal bistå de danske producenter ved at formidle kontakt til de udenlandske støtteordninger, gennemføre fremstød i udvalgte lande og regioner samt repræsentere dansk film i de internationale støtteordninger som Eurimages, Mediaprogrammet og Nordisk Film og Tv Fond.

- Målrettede besøgsprogrammer er en effektiv metode til at skabe nye kontakter og få invitationer udefra. Statens Kunstråd har derfor besluttet at udvide de eksisterende ordninger til også at omfatte besøg i udlandet for danske kuratorer, festivalledere mv. med henblik på at arrangere og invitere udenlandske kunstnere, kuratorer mv. til Danmark. Derudover vil det fremover være muligt for udenlandske kunstformidlere selv at søge støtte til korte såkaldte "research-program"-besøg, hvilket forventes at være et effektivt bidrag til at øge kendskabet til dansk kunst i udlandet. Regeringen har derudover besluttet at udvide de eksisterende besøgsprogrammer til at omfatte alle kunstområder. Kunststyrelsen får til opgave at koordinere initiativet og styrke informationen om programmerne.
- Kulturarvsstyrelsen målretter i højere grad midler til udvikling af partnerskaber mellem danske og udenlandske museer om udstillingsvirksomhed, som bl.a. skal styrke videndeling og erfaringsudveksling mellem danske og internationale museer.
- Statens Kunstråd vil fortsat være til stede på de toneangivende internationale mødesteder inden for de enkelte kunstarter:

Statens Kunstråds Musikudvalg vil udvikle sit engagement i messen "Music China" med fokus på den klassiske musik. Musikudvalget vil endvidere for første gang være repræsenteret på en af verdens største musikmesser inden for rock og pop, "South by Southwest" i Austin, Texas. Disse nye indsatser supplerer udvalgets engagement gennem en årrække på musikmesserne MIDEM, Popkomm og WOMEX.

Statens Kunstråds Scenekunstudvalg deltager på messer og festivaler som f.eks. Tanzmesse NRW i Tyskland, Teatralia i Spanien og Intercity Festival i Italien for at styrke opbygningen af netværk inden for den enkelte messes opbygning og særlige virkeområde. Endvidere støtter udvalget udenlandske gæstespil i Danmark og danske gæstespil i udlandet samt andre aktiviteter, der fremmer netværksopbygning og møder mellem kunstnere, producenter, managere og andre nøglepersoner gennem den internationale pulje.

Statens Kunstråds Internationale Billedkunstudvalg ønsker at støtte danske kunstneres deltagelse på de vigtigste internationale udstillinger i og uden for Europa, ligesom udvalget understøtter danske billedkunstneres og kuratorers deltagelse i internationale konferencer, seminarer og researchaktiviteter samt danske galleriers messedeltagelse på 15 af de vigtigste internationale kunstmesser. Rådets Billedkunstudvalg støtter endvidere danske kunstneres værkproduktioner til udstillinger i udlandet samt kataloger, som indgår i udstillingsprojekter i udlandet.

Statens Kunstråds Litteraturudvalg deltager i 2010 på internationale bogmesser i Paris, London, Tokyo, Frankfurt og Moskva og vil desuden tage på researchbesøg i Bologna og Buenos Aires. Litteraturudvalget støtter forfatteres deltagelse i internationale aktiviteter samt arrangementer, seminarer, udstillinger mv., der formidler dansk litteratur. Desuden ydes en afgørende støtte til formidling af dansk litteratur i udlandet gennem oversættelsesstøtte, prøveoversættelsesstøtte og promoveringsstøtte.

-
- Alle aktører bidrager til Udenrigsministeriets Danmarksportal, denmark.dk, med informationer og historier om dansk kulturliv og kulturlivets organisationer, som de respektive aktører i forvejen producerer.
 - Regeringen har nedsat et udvalg om markedsføring af dansk spillefilm i udlandet. Udvalget skal vurdere de hidtidige bestræbelser på at fremme dansk film i udlandet og komme med forslag til at styrke festivallanceringen og de salgsfremmende aktiviteter.
 - Dansk Arkitektur Center vil iværksætte initiativer til at promovere dansk arkitektur på relevante internationale scener. Bl.a. forberedes udstillingerne i serien "Close Up", der stiller skarpt på væsentlige danske arkitektvirksomheder, til international turne efter visning i Danmark.
 - Dansk Arkitektur Center, Danish Crafts og Dansk Design Center vil profilere nye tendenser og fokus på bæredygtighed inden for dansk arkitektur, kunsthåndværk og design gennem rejseudstillingen "It's a small world". Udstillingen vises i Shanghai i forbindelse med EXPO 2010 og på designbiennalen i Curitiba i Brasilien.
 - Dansk Design Center etablerer en international rejseudstilling, "SHOWHOW", møntet på udvalgte internationale designbegivenheder, som f.eks. designuger i Milano og London. Udstillingen vil have fokus på vækstområderne bæredygtige fødevarer, mode og mobilitet og blive til i et samarbejde med en række afgørende erhvervsvirksomheder.
 - For at styrke den internationale markedsføring af dansk design skal Dansk Design Center afholde uddelingen af designprisen INDEX: Award. Næste gang i 2011.
 - Danish Crafts præsenterer udstillingen "MINDCRAFT", der i lighed med foregående år viser et kurateret udvalg af nutidige og innovative værker fra et udvalg af de mest talentfulde danske kunsthåndværkere og designere. Formålet er international profilering og branding af nyt dansk kunsthåndværk og design over for meningsdannere og producenter inden for designområdet.
 - Kulturministeriet og Udenrigsministeriet, Eksportrådet, gennemfører i foråret 2010 en samlet markedsføring af dansk design og kunsthåndværk i forbindelse med designugen i Milano. Det fælles initiativ omfatter en fælles messestand for en række danske virksomheder samt udstillingerne "MINDCRAFT" ved Danish Crafts og Dansk Design Centers "SHOWHOW". Som et led i den fælles satsning og for at skabe ekstra opmærksomhed omkring de danske aktiviteter i Milano deltager 22 designstuderende under navnet Danish Design Lovers. De fungerer som unge ambassadører for dansk design og arbejder tæt sammen med de danske udstillere.

Eksempler på Dansk Arkitektur Centers kommende initiativer:

Venedig Biennalen 2010 med udstillingen "København som eksponent for en dansk byudviklingsmodel".

EXPO 2010 i Shanghai med en kombination af udstillingsselementer og faglige aktiviteter, der sætter fokus på dansk arkitektur og byudvikling.

Landskabsudstillingen Man Made Environment – et fællesnordisk initiativ under DAC's ledelse.

Rejseudstillingen Building Sustainable Communities i Moskva, Warszawa, Riga og Athen.

European 11 – europæisk konkurrence for unge arkitekter.

SAANA – nye arbejder af den japanske arkitektvirksomhed udstilles i DAC.

Danish Resources – grønne kompetenceklynger i dansk byggeri understøtter vidensudveksling og netværk blandt arkitekter og byggeriets øvrige parter.

7.3. Samarbejde og fokusering af indsatsen for styrket internationalisering af dansk kulturliv og profilering af Danmark som kulturnation

Det er en udfordring for det internationale arbejde på kulturområdet i højere grad at udnytte det potentiale, der ligger i et øget samarbejde og koordinering mellem alle aktører. Både de aktører, der beskæftiger sig med de enkelte kunstarter og med kulturarven, og de aktører, der er mere tværgående eller har primært fokus på markedsføring af Danmark. Der skal skabes en øget mulighed for synergi mellem aktiviteterne såvel inden for kulturarven og kunstarterne som imellem områderne – til gavn for den samlede kulturudveksling og præsentation af Danmark som et land med store kulturelle, kunstneriske og kreative kvaliteter.

Den samlede indsats og koordinering mellem de forskellige aktører skal ikke erstatte de fokuserede indsatser inden for de enkelte kultur- og kunstområder. Den skal snarere udgøre en slags paraply, som skaber større overblik og sammenhæng. Et forum der opsamler de aktiviteter der evt. kunne koordineres til en samlet indsats eller sikrer, at der iværksættes samlede indsatser der, hvor der er behov for det – f.eks i relation til Danmarks formandskab for EU i 2012 eller andre lignende begivenheder. En styrket koordinering på tværs af aktører og kultur- og kunstområder til gavn for den samlede kulturudveksling med udlandet er en central strategisk målsætning for regeringen. Konkret vil regeringen iværksætte:

- Etablering af et internationalt kulturpanel, der skal samle alle aktører i et forpligtende samarbejde. Panelet skal være et overordnet strategisk og forpligtende samarbejdsforum for international kulturudveksling bestående af Kulturministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt de centrale tværgående og udførende aktører inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet. Uddybende beskrivelse af panelet og dets opgaver findes i bilag 10.

-
- Udarbejdelse af en rullende handlingsplan for koordinerede og fokuserede indsatser iværksat af det internationale kulturpanel – herunder prioriteringer af geografiske satsningsområder.
 - Revision af samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Kulturministeriet, således at de midler, der forvaltes i henhold til aftalen, fokuseres på virkeliggørelsen af det internationale kulturpanels strategi og handlingsplan.
 - Et fortsat fokus på Danmark som kreativ nation i indsatsen for Offensiv Global Markedsføring af Danmark i 2010. En proces er i gang m.h.p. videreførelse af handlingsplanen i 2011-2012.
 - Et særligt fokus på designområdet i de samarbejder mellem aktører som etableres i forlængelse af denne internationaliseringsstrategi, da der på designområdet ikke er en institution, der har markedsføring i udlandet som sit primære formål.
 - Udenrigsministeriet vil fortsat anvende dansk kunst og kultur til at understøtte og fremme den generelle public diplomacy-indsats i udlandet.
 - Etablering af en styrket international presseindsats på dansk kunst og kultur som i forlængelse af regeringens samlede markedsføring af Danmark vil have til formål at styrke billedet af dansk kunst og kultur i udenlandske medier generelt og særligt i de lande, som et internationalt kulturpanel prioriterer. Indsatsen skal øge omtalen af dansk kunst og kultur i internationale medier kvantitativt, forbedre dækningen af dansk kunst og kultur kvalitativt og forbedre kontakten til internationale medier og journalister på området.
 - I samarbejde med Danmarks Statistik har Kulturministeriet igangsat et udviklingsprojekt, der bl.a. skal forbedre erhvervs- og arbejdsmarkedsstatistikken for kulturområdet i 2010-2011. Danmark medvirker desuden i European Statistical System Net Culture²², som i 2011 forventes at komme med anbefalinger vedrørende statistik om bl.a. kulturerhverv og -produktion. Kulturministeriet vil herefter drøfte mulighederne for en forbedret eksportstatistik for kulturområdet med Danmarks Statistik.
 - Musikzonen er en af fire oplevelseszoner, der blev oprettet i 2009 med økonomisk støtte fra Økonomi- og Erhvervsministeriet. Med afsæt i musikken skal Musikzonen fremme og nytænke samarbejdet mellem erhverv, forskning, teknologi og uddannelse med særligt fokus på vækst og udvikling. Dette skal ske ved at skabe fælles prioriterede indsatsområder for internationalisering og eksport på tværs af alle interessenter på et fælles strategisk grundlag og ved etablering af videndeling og netværk inden for områder som eksport, teknologi og oplevelseskoncepter samt kompetence og talentudvikling. Musikzonen vil desuden trække viden og god praksis fra udlandet som inspiration til den danske musikbranche og medvirke til at skabe internationale kontakter for de danske organisationer fra livescenen.

²² Netværket er etableret som led i arbejdet vedrørende EU's kulturdagsorden.

- Styrkelse af Kulturinstituttets rolle som central spiller i den internationale kulturudveksling, bl.a. gennem styrket samarbejde og koordinering med ambassader og repræsentationer, kunstfaglige centre mv. samt indgåelse af rammeaftale med Kulturministeriet om instituttets samlede strategi og virksomhed.
- Styrkelse af CKU's rolle som central spiller i Danmarks kulturudveksling med udviklingslande, bl.a. gennem løbende udbygning af samarbejde med ambassader og repræsentationer og kunstfaglige centre.
- Synliggørelse af dansk kunst i udlandet gennem oprettelse af ordningen "Kunst på ambassaderne". Bredden og kvaliteten af dansk kunst skal kommunikeres der, hvor udlandet møder Danmark, bl.a. på de danske ambassader. Ordningen skal give danske repræsentationer i udlandet mulighed for at låne og udstille danske kunstværker i deres lokaler.
- Dansk Arkitektur Centers profilering af en dansk model for bæredygtig udvikling af det byggede miljø på Venedig Biennalen 2010. Titlen for den danske udstilling er "København som eksponent for en dansk byudviklingsmodel".
- Nordisk profilering – nogle gange står vi mere tydeligt i andre landes bevidsthed som Norden eller Skandinavien. Som led i Danmarks formandskab for Nordisk Ministerråd og i forlængelse af de nordiske statsministres globaliseringsstrategi er der fokus på dette. En række konkrete initiativer er igangsat, bl.a. fælles markedsføring af nordiske film, fælles promovering af nordiske litteratur og musik. Danmark arbejder i det nordiske samarbejde for en videreførelse af disse initiativer.

7.4. Udenlandsk kultur i Danmark

International kulturudveksling går to veje. Det handler om at præsentere det danske ude i verden, og det handler om at møde udenlandsk kultur i Danmark. Ikke alle dele af det danske kunst og kulturliv er i tilstrækkelig vekselvirkning med kultur fra andre lande – og der kunne være et bedre udbud og større muligheder for at præsentere kultur med en international profil eller en udenlandsk oprindelse i Danmark. Det vil regeringen arbejde for at forbedre, forhåbentlig både til gavn og inspiration for den danske kunst og kultur, men også for at sikre en bedre forståelse i Danmark for andre landes kulturer og fortællinger.

- Center for Kultur og Udvikling introducerer med *My World Images* et nyt koncept for Images-festivalerne ved at sætte fokus på den enkelte kunstners fortolkninger af verden. Festivalen præsenterer over hele landet samtidskunst fra Afrika, Mellemøsten og Asien i august og september 2010. Festivalen tilrettelægges gennem ligeværdige partnerskaber mellem udenlandske og danske kunstnere.
- De internationale filmfestivaler i Danmark tiltrækker film til Danmark, som ellers ikke når det danske publikum – det gælder både de bredt anlagte internationale festivaler og nichefestivaler. Det Danske Filminstitut vil i samarbejde med kommuner og kulturregioner i de kommende år fokusere på, hvordan man kan sikre de forskellige festivalinitiativer et mere solidt fundament og dermed bedre udviklingsmuligheder. Fokusområderne vil være styrket publikumsorientering, samarbejde festivalerne imellem og samarbejde med andre kulturinstitutioner om events, seminarer og udstillinger mv.

- Der skal ske udvikling, samling og systematisering af engelsksproget viden om kunststøtte. Kunststyrelsen skal gøre den netbaserede information på engelsk om dansk kunst og kunststøtte mere overskuelig og oplysende. Kunststyrelsen skal endvidere udarbejde en engelsksproget infopjece med introduktion til dansk kulturliv og generel information om den danske kunststyrelse.
- Teaterudvalgets rapport "Scenekunst i Danmark – veje til udvikling" peger på Danmarks relativt svage internationale position på teaterområdet – når der ses bort fra børneteateret – og på nødvendigheden af at styrke det internationale samarbejde. Både når det gælder dansk position i udlandet, og når det gælder om at få internationalt teater ind på de danske scener. Teaterudvalget anbefaler bl.a., at der etableres en højt profileret kunstnerisk stærk international teaterfestival i Danmark i samarbejde med Det Kongelige Teater og Københavns Teater. Som opfølgning på teaterudvalgets rapport skal der i samarbejde med Statens Kunstråd udarbejdes en handlingsplan for øget internationalisering af dansk teater.
- Statens Kunstråd har finansieret ansættelsen af en interkulturel konsulent i Kunststyrelsen, som skal fremme synliggørelsen af udenlandsk kunst og kultur udøvet af herboende udenlandske kunstnere. Kunstrådets interkulturelle projekt vil bl.a. omfatte en mentorordning for interkulturelle kunstnere og institutioner.
- Statens Kunstråd vil støtte afholdelse af større internationale begivenheder, der kan bidrage til at udbrede kendskabet til kunst i Danmark – f.eks. Statens Kunstråds initiativ til afholdelsen af en International Samtidskunstfestival i Danmark i 2012.
- Dansk Arkitektur Center sikrer international kulturudveksling på dansk grund gennem internationale forelæsninger og masterclasses samt ved at vise en årlig international udstilling i DAC.

7.5. Kunst og kulturarv – som magnet/pol for tiltrækning af udlændinge til Danmark

Dansk kunst og ikke mindst den danske historie og de fysiske kulturminde i byer og landskab er med til at vække interessen for Danmark i udlandet. Kulturturisme er et væsentligt aspekt af den internationale kulturudveksling, som regeringen vil arbejde på at styrke. Konkret er følgende initiativer under forberedelse:

- I forbindelse med projektet 1001 fortællinger om Danmark vil Kulturarvsstyrelsen gennemføre en særlig markedsføringsindsats af den danske kulturarv over for turister.
- Kulturministeriet vil i samarbejde med VisitDenmark udarbejde et idéoplæg til, hvordan dansk kunst- og kulturliv kan bidrage til indsatsen for at styrke Danmarks profil som et interessant kulturland at besøge.
- Gennem kulturaftalerne at styrke kommunernes arbejde med inddragelse af kulturen i det generelle arbejde med at markere kommunerne bl.a. i en turismekontekst.

- Kulturarvsstyrelsen deltager i et nordisk-tysk samarbejdsprojekt om optagelsen af en række af vikingetidens monumenter – bl.a. Dannevirke/Hedeby – på UNESCO's Verdensarvsliste.
- I forbindelse med etableringen af en europæisk kulturarvsliste vil regeringen arbejde for at sikre Danmark en stærk repræsentation på listen og inddrage Kulturarvsstyrelsen i arbejdet.
- Fremme af arbejdet med at sikre adgangen til den danske kulturarv – både arkiver og film – via internationale platforme som f.eks. Europeana. Kulturarvsstyrelsen har en fremtrædende rolle inden for CARARE-projektet, som skal inkludere arkæologiske og arkitektoniske data i Europeana-platformen, mens Filminstituttet deltager i arbejdet med at finde nye modeller for digital bevaring og formidling af filmarven i Europa, bl.a. inden for rammerne af The European Film Gateway (under Europeana-projektet).

Bilag 1

Det tværministerielle udvalgs sammensætning og arbejde

Det tværministerielle udvalgs medlemmer

Afdelingschef Jesper Hermansen (formand), Kulturministeriet

Kontorchef Eva Egesborg Hansen, Public Diplomacy og Kommunikation, Udenrigsministeriet

Markedsføringschef Pelle Øby Andersen, Markedsføringstaskforcen, Økonomi- og Erhvervsministeriet

Kontorchef Karin Marcussen, Kunst og Uddannelse, Kulturministeriet

Finansministeriet har desuden deltaget i udvalgs møder mv. v/ fuldmægtig Andreas Langsted, Kontor for justits, udenrigs og kultur, Finansministeriet

Udvalget har endvidere inddraget kontorchef Lene Ahlmann-Ohlsen og fuldmægtig Charlotte Christiansen, Internationalt Kontor, Integrationsministeriet

Udvalgets kommissorium

Udvalget fik følgende kommissorium:

”Regeringen ønsker en større kulturudveksling mellem Danmark og omverdenen. Regeringen vil derfor inden udgangen af 2009 fremlægge en strategi for, hvordan kunststøttesystemet i højere grad kan bidrage til at styrke en internationalisering af dansk kulturliv (Regeringsgrundlaget VK III, ”Mulighedernes Samfund” af 22. november 2007). Dette er baggrunden for, at regeringen nedsætter et tværministerielt udvalg om internationalisering af dansk kulturliv.

Kulturudveksling mellem Danmark og andre lande har flere formål, som er ligeværdige:

International kulturudveksling er af stor betydning for udvikling og fornyelse af dansk kunst og kultur. Mødet med omverdenen giver mulighed for at skabe større bevidsthed om dansk kunst og kultur. Når danske kunstnere og kulturudøvere samt kunst- og kulturadministratorer og -skribenter kommer ud i verden, og når tilsvarende personligheder kommer til Danmark, skabes således de bedste forudsætninger for inspiration, synliggørelse og profilering af dansk kunst- og kulturliv nationalt og internationalt.

I takt med den stigende globalisering er formidling af dansk kunst og kultur et vigtigt led i markeringen af Danmark som åben, troværdig, fri og kreativ nation, der kan tiltrække interesse om landet i form af f.eks. turister, arbejdskraft og investeringer og underbygge markedsføringen af danske produkter. Kulturudveksling spiller en vigtig rolle i Danmarks public diplomacy-indsats, hvor det ikke mindst gælder om at give nuanceret information om det danske samfund og etablere partnerskaber og netværk med centrale befolkningsgrupper i andre lande.

Kulturudveksling tjener desuden også et rent kommercielt formål, der går ud på at fremme eksporten af dansk musik, film, arkitektur, design og kunsthåndværk. Udvekslingsindsatsen

drejer sig her om at afsætte varer og tjenester på et område med stort vækstpotentiale. Det skal i den forbindelse undersøges, hvordan potentialet kan fremmes og udnyttes yderligere.

Kulturudveksling har endelig en vigtig funktion som led i fremme af dialog, gensidig forståelse og respekt mellem Danmark og andre landes kulturer og mellem forskellige kulturer i Danmark.

Med henblik på at skabe større kulturudveksling mellem Danmark og omverdenen og således fremme kulturudvekslingens formål nedsætter regeringen et tværministerielt embedsmandsudvalg bestående af Kulturministeriet (formand), Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Udvalget skal udarbejde forslag til en helhedsorienteret regeringsstrategi for, hvordan det eksisterende kunststøttesystem i bred forstand kan bidrage til at styrke en internationalisering af dansk kulturliv.

Udvalget skal kortlægge den nuværende danske kulturudveksling med udlandet, herunder skabe et overblik over:

- Hvordan de centrale aktører opererer inden for den internationale kulturudveksling. I den forbindelse bør udvalget også se på aktørernes evt. strategier for aktiviteter rettet mod udlandet.
- Hvilke typer aktiviteter, der indgår i den internationale kulturudveksling. I den forbindelse kunne udvalget finde eksempler på bedste praksis.
- Hvilken struktur og koordinering der gælder for den internationale kulturudveksling.
- Hvilke evt. barrierer der findes for internationalisering og international kulturudveksling i regelgrundlag og lign.
- Den faglige kulturudveksling med udlandet (inden for f.eks. kunststøtteområdet og kulturbevaringsområdet).
- Andre relevante landes strategier og erfaringer vedr. international kulturudveksling, som med fordel kan inddrages i udvalgsarbejdet.

Udvalget skal på baggrund af kortlægningen komme med forslag til en fælles strategi rettet mod aktører, der virker inden for det statslige engagement i Danmarks kulturudveksling med udlandet. Ud over de involverede ministerier vil relevante statslige institutioner under de involverede ministerier være omfattet af strategien. Desuden kan strategien være af betydning for relevante selvejende institutioner, der modtager statsstøtte, som f.eks. Dansk Arkitekturcenter, Dansk Design Center, Det Danske Kulturinstitut og Center for Kultur og Udvikling. Ud over forslag til en fælles strategi skal udvalget også fremlægge forslag til tiltag målrettet de relevante specifikke sektorer.

Udvalget skal komme med forslag til, hvordan bl.a. strukturen og koordineringen og erfarings- og vidensudvekslingen kan fremmes, samt hvordan eventuelle barrierer for internationaliseringen i det eksisterende regelgrundlag og lign. kan afhjælpes.

Målet er at sikre en struktur og koordinering, der dels understøtter de forskellige aktørers kulturudveksling med udlandet, dels styrker internationaliseringen af dansk kulturliv som helhed.

For at bistå udvalget etableres en referencegruppe bestående af centrale aktører inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet. Andre myndigheder, herunder Integrationsministeriet, eksperter mv., kan desuden efter behov inddrages i arbejdet. Finansministeriet følger arbejdet, herunder med deltagelse i udvalgsmøder mv.

Kulturministeriet og Kunststyrelsen vil stå for sekretariatsbetjeningen. Udgifter i forbindelse med udvalgets arbejde afholdes inden for Kulturministeriets ramme. Eventuelle udgifter som følge af udvalgets forslag afholdes inden for ministeriernes eksisterende rammer.

Udvalgets arbejde skal være afsluttet, således at regeringen kan fremlægge sin strategi inden udgangen af 2009.”

Udvalgets møder

Udvalget har fra maj 2009 til april 2010 afholdt i alt 11 møder.

Udvalget har endvidere afholdt 3 dialogmøder med repræsentanter for dansk kunst- og kulturliv, myndigheder, institutioner, organisationer mv.

Udvalget har deltaget i Internationalt Kulturseminar (årligt forum kunstfaglige centre, danske ambassader, Det Danske Kulturinstitut) på Bymose Hegn den 8. september 2009.

Endvidere har udvalget den 7. december 2009 afholdt et møde med udvalgets referencegruppe, ligesom udvalgsmedlemmer har haft dialogmøder med de enkelte referencegruppemedlemmer i løbet af januar 2010.

Sekretariat for det tværministerielle udvalg

En projektgruppe bestående af repræsentanter for Kulturministeriet/Kunststyrelsen, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har fungeret som sekretariat for udvalget.

Bilag 2

Referencegruppens sammensætning

Referencegruppe for det tværministerielle udvalg

En referencegruppe bestående af følgende centrale aktører inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet har bistået udvalget:

Formand for Statens Kunstråd Mads Øvlisen

Direktør for Kunststyrelsen Poul Bache

Direktør for Kulturarvsstyrelsen Steen Hvass

Administrerende direktør for Det Danske Filminstitut Henrik Bo Nielsen

Direktør for Danish Crafts Birgitte Jahn

Administrerende direktør for Dansk Arkitektur Center Kent Martinussen

Administrerende direktør for Dansk Design Center Christian Scherfig

Generalsekretær for Det Danske Kulturinstitut Finn Andersen

Centerchef for Center for Kultur og Udvikling Jens Kåre Rasmussen

Bilag 3

Deltagere i det tværministerielle udvalgs dialogmøder

Dialogmøde den 22. juni 2009 over temaet kultureksport

Claus Hjorth, chefkonsulent, Det Danske Filminstitut
Sarita Christensen, direktør, filmproduktionselskabet Copenhagen Bombay
Birgitte Jahn, direktør, Danish Crafts
Christian Scherfig, administrerende direktør, Dansk Design Center
Gunnar K. Madsen, næstformand i MXD – Music Export Denmark og daglig leder af ROSA (Dansk Rocks Samråd)
Anneli Høier, litterær agent, Leonhardt & Høier Literary Agency A/S

Dialogmøde den 3. september 2009 over temaet kulturlivet/kunstlivet – kulturudveksling for kunstens og kulturens egen skyld

Christine Buhl Andersen, direktør for Køge Skitsesamling og formand for Statens Kunstråds Internationale Billedkunstudvalg
Ann Lislegaard, billedkunstner og professor, Kunstakademiets Billedkunstskoler
Martin Lyngbo, teaterdirektør, Mungo Park
Marianne Kruckow, centerchef og udviklingschef, Kunststyrelsens Litteraturcenter og Scene-kunstcenter
Andreas Klok Pedersen, Associate Partner, Bjarke Ingels Group
Natalie Mossin, programchef, Branche og Netværk, Dansk Arkitektur Center
Leif Skov, kulturentreprenør og direktør for Powered by Life, medlem af Statens Kunstråds Musikudvalg
Sally Altschuler, forfatter og formand for Dansk Forfatterforenings Internationale Udvalg

Dialogmøde den 14. september 2009 over temaet interkulturel dialog

Anders Geertsen, direktør, Cirius²³
Finn Andersen, generalsekretær, Det Danske Kulturinstitut
Jens Kåre Rasmussen, centerchef, Center for Kultur og Udvikling
Khaled D. Ramadan, Interkulturel konsulent, Kunststyrelsen
Olaf Gerlach Hansen, konsulent og medlem, Dansk Kunstnerråd, International Network for Cultural Diversity, INCD

²³ Har pr. 1. januar 2010 ændret navn til Styrelsen for International Uddannelse.

Bilag 4

Præsentation af centrale kulturudvekslingsaktører

Kulturministeriets område

Inden for Kulturministeriets område findes aktører, som gennemfører konkrete kulturudvekslingsprojekter, koordinerer projekter, yder støtte til andres projekter, deltager i internationale netværk mv. En af aktørerne er **Statens Kunstråd**, som består af et udvalg og fem fagudvalg inden for billedkunst, litteratur, musik og scenekunst. Kunstrådet har til formål at fremme udviklingen af kunsten i Danmark og dansk kunst i udlandet og profilerer gennem sine aktiviteter dansk kunst og danske kunstnere i udlandet.

Kunststyrelsen er en anden vigtig kulturudvekslingsaktør, som bl.a. varetager sekretariatsfunktioner for Statens Kunstråd og Styregruppen for Kulturministeriets og Udenrigsministeriets internationale kulturudveksling. Styrelsen koordinerer internationale kulturudvekslingsprojekter, varetager operatøropgaver og arbejder tæt sammen med øvrige operatører inden for det internationale kultursamarbejde. Som en anden styrelse under Kulturministeriet har **Kulturarvsstyrelsen** til opgave at sikre og synliggøre kulturarven. Blandt en lang række opgaver arbejder styrelsen både nationalt og internationalt med henblik på at anvende kulturarven som en ressource i byudvikling, erhvervsudvikling og turisme. Endvidere varetager styrelsen opgaver i forbindelse med internationale konventioner.

De relevante statslige institutioner under Kulturministeriet tæller desuden **Det Danske Filminstitut**, hvis internationale arbejde er baseret på hovedmålsætningerne om at udbrede kendskabet til og fremme salget af danske film i Danmark og i udlandet, at fremme koproduktionssamarbejdet med udlandet og tiltrække udenlandsk kapital til dansk film. Endvidere arbejder Filminstituttet med henblik på at markedsføre Danmark som en aktiv og levende kulturnation, at fremme international kulturudveksling og videndeling samt udvikle den europæiske film- og mediepolitik.

Statsinstitutionen **Danish Crafts** har som formål at fremme kendskabet til dansk kunsthåndværk i ind- og udland, øge afsætningen af dansk kunsthåndværk og medvirke til en generel professionalisering af området. Institutionens målsætning i forbindelse med det internationale arbejde er at øge dansk kunsthåndværks synlighed internationalt og fremme det internationale kendskab til og anerkendelse af området.

Det Danske Kulturinstitut er en selvejende institution, som modtager tilskud fra Kulturministeriet. Kulturinstitutet har til formål i vekselvirkning med udlandet at oplyse om Danmarks kultur, kunst og samfundsliv til fremme af den mellemfolkelige forståelse. Endvidere er instituttets formål at fremme kendskabet til udenlandsk kultur i Danmark. Kulturinstitutet har et hovedkontor i Danmark samt 11 afdelinger i og uden for Europa. Kulturinstitutet gennemfører en bred vifte af kulturudvekslingsaktiviteter, og instituttets geografiske virke er især centreret om de lande, hvor instituttet har afdelinger, men derudover har instituttet også udvekslingsprojekter med øvrige lande.

Den selvejende institution **Center for Kultur og Udvikling** (CKU) lå indtil februar 2010 under Udenrigsministeriet, men er nu flyttet under Kulturministeriets ressort. Centret varetager kultursamarbejde mellem Danmark og udviklingslande i Afrika, Asien, Caribien, Latinamerika og Mellemøsten. CKU støtter bl.a. præsentation af dansk kultur i udviklingslande, afvikler større kulturfestivaler i Danmark for den tredje verdens kultur og rådgiver vedrørende kultursamarbejde med udviklingslande.

Kulturministeriets og Udenrigsministeriets område

Kulturministeriet og Udenrigsministeriet samarbejder om Danmarks kulturudveksling gennem en **samarbejdsaftale**. Aftalen har til formål at styrke den kvalitative udvikling af dansk kunst og kultur, øge kendskabet til dansk kunst og kultur i andre lande og styrke danske kunstnere og kulturinstitutioners viden om kunst og kultur i andre lande. Formålet er endvidere at styrke kendskabet til Danmark, til Danmark som kulturnation, til danske politiske mærkesager og til Danmarks public diplomacy-indsats. En **styregruppe** med repræsentanter for de to ministerier og med Kunststyrelsen som sekretariat træffer bl.a. på grundlag af flerårige handlingsplaner beslutning om den konkrete gennemførelse af aftalen.

Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriets område

Dansk Arkitektur Center (DAC) er en projektorganisation, som arbejder med udvikling og formidling af viden om arkitektur, byudvikling og byggeri. Formålet for DAC er at skabe interesse for arkitekturen og dens rolle i samfundet samt at bane vej for nye idéer og udvikling på tværs af byggebranchen. Centret gennemfører bl.a. danske og internationale udstillinger om aktuelle tendenser og temaer inden for arkitektur og byggeri og bidrager således til at markere dansk arkitektur internationalt. DAC modtager bl.a. tilskud fra både Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Udenrigsministeriets område

Følgende aktører i Udenrigsministeriets regi er især relevante for Danmarks kulturudveksling med udlandet:

Udenrigsministeriets **Center for Public Diplomacy** samler en række udadvendte funktioner, herunder markedsføring af Danmark i udlandet, og støtter bl.a. de danske repræsentationer i udlandet i deres public diplomacy-aktiviteter. Ligeledes under Udenrigsministeriet er **Eksportrådet**, som rådgiver og løser opgaver for private virksomheder inden for eksport, internationalisering og investeringsfremme.

Endvidere bidrager **Danmarks repræsentationer i udlandet** til internationalt kultursamarbejde gennem rådgivning og profilering af danske kulturudvekslingsprojekter i udlandet og ved gennemførelse af egne projekter.

Økonomi- og Erhvervsministeriets område

Fonden til markedsføring af Danmark støtter initiativer, der øger udlandets kendskab til Danmarks styrker, kompetencer og værdier, herunder også kulturprojekter. Særligt initiativer, hvor en betydelig del af aktiviteterne foregår i Danmark, har mulighed for støtte.

Dansk Design Center (DDC) er Danmarks faglige videntcenter inden for design og har som primær opgave at udføre design- og innovationsaktiviteter rettet mod dansk erhvervsliv. Formålet er at øge virksomhedernes konkurrenceevne. Dansk Design Center har som mission at dokumentere, fremme og brande dansk design nationalt og internationalt. F.eks. gennemfører centret udstillinger med dansk og internationalt design og understøtter herigennem indsatsen for at brande danske designkompetencer.

Bilag 5

Spørgeskema til centrale aktører

Spørgeskemaet blev udsendt til centrale aktører i maj 2009.

Det tværministerielle udvalg om internationalisering af dansk kulturliv Spørgeskema: Internationalt kultursamarbejde

Navn (institution/organisation): _____

Bemærk venligst, at ikke alle spørgsmål nødvendigvis er relevante for din institution/-organisation.

1. Rammer for det internationale arbejde i institutionen

Er det internationale arbejde nævnt i det hjemmelsgrundlag, som institutionen arbejder under (f.eks. vedtægter)?

2. Strategi

Har institutionen en nedskrevet strategi og/eller handlingsplan for det internationale arbejde? Nævn i givet fald målsætningerne (vedhæft gerne eventuel strategi/handlingsplan).

3. Principper

Har institutionen formulerede principper for planlægningen og gennemførelsen af det internationale arbejde? (F.eks. at et projekt skal have lokal forankring, at der skal være gensidighed mv.)

4. Aktiviteter

4.1. Oplis din institutions fem største aktuelle internationale aktiviteter for 2009-2010.

4.2. Beskriv et vellykket internationalt projekt, som er blevet gennemført inden for de sidste to år. Hvad var succeskriterierne? Var de fastsat på forhånd?

4.2.1. Nævn i tre nøgleord de vigtigste grunde til, at projektet blev vellykket.

4.2.2. Hvordan fulgte institutionen op på projektet? Blev det evalueret? Blev der f.eks. lavet en rapport? (vedhæft i givet fald gerne rapporten)

5. Samarbejde og koordinering

5.1. Nævn i prioriteret rækkefølge de op til fem vigtigste samarbejdspartnere i Danmark, målt efter samarbejdets omfang. (f.eks. Det Danske Kulturinstitut)

5.2. Nævn i prioriteret rækkefølge de op til fem vigtigste samarbejdspartnere i udlandet, målt efter samarbejdets omfang (f.eks. Det Danske Kulturinstitut, kulturinstitut i det pågældende land, dansk repræsentation i udlandet).

5.3. Nævn i prioriteret rækkefølge de op til fem strategisk vigtigste samarbejdspartnere i både Danmark og udlandet.

5.4. Beskriv hvordan institutionen samarbejder og koordinerer med andre danske institutioner i konkrete internationale projekter? (f.eks. hvornår i forløbet kontakter I faglige centre, ambassader mv.)

5.5. Beskriv hvordan institutionen samarbejder og koordinerer med udenlandske institutioner i konkrete internationale projekter.

5.6. Beskriv et eksisterende, længerevarende samarbejde.

6. Markedsføring af Danmark, kultureksport og interkulturel dialog gennem kulturudveksling

6.1 Har ”Handlingsplan for offensiv global markedsføring af Danmark” betydning for institutionens internationale arbejde ? Begrund gerne.

6.2. Benyttes muligheder (presse, bureauer, netværk mv.) for promovning af institutionens projekter (f.eks. pressestrategi inden for handlingsplanen for offensiv global markedsføring af Danmark, danske ambassaders pressemedarbejdere, lokale samarbejdspartneres pressenetværk, lokale PR-bureauer mv.)?

6.3. Bidrager institutionens konkrete projekter til markedsføring af Danmark generelt? Skaber projekterne interesse og opmærksomhed på landet som helhed? Beskriv i givet fald hvordan.

6.4. Bidrager institutionen til at fremme dansk kultureksport og eksport af kunst, design mv.? I givet fald hvordan?

6.5. Har institutionens indsats medført øget eksport? Er eksportaspektet undersøgt og opgjort?

6.6. Bidrager institutionen til interkulturel dialog (forstået som dialog mellem kulturer til fremme af gensidig forståelse og respekt)? Skaber institutionens projekter øget kulturel kontakt og dialog mellem kulturer?

6.7. Opstil en rangorden for, hvor vigtige følgende formål er for din institution (1 = det vigtigste og 4 = mindst vigtige):

- Kulturel udveksling med det formål at styrke den kunstneriske udvikling og kvaliteten af kulturproduktet.
- Markedsføring af Danmark som land m.h.p. øget kendskab til Danmark og danske måder at gøre ting på.
- Fremme af dansk kultureksport og eksport af kunst, design mv.
- Fremme af interkulturel dialog.

1.

2.

3..

4

7. Udfordringer ved internationalt kultursamarbejde

7.1. Mærker institutionen faglige udfordringer ved internationalt samarbejde? I givet fald hvilke? (f.eks. mangel på opdateret kendskab til den aktuelle kunstscene i Danmark)

7.2. Mærker institutionen institutionelle og strukturelle barrierer (organisation, støtteordninger mv.) i forhold til den internationale kulturudveksling?

7.3. Har institutionen særlige kommunikationsmæssige udfordringer (i kontakten til presse, publikum og kunstnere)? I givet fald hvilke?

7.4. Er der særlige samarbejds-mæssige udfordringer mellem danske institutioner? I givet fald hvilke? (f.eks. forskel på samarbejds-kultur, formel vs. uformel kommunikation mv.)

7.5. Er der særlige samarbejds-mæssige udfordringer i forhold til udenlandske institutioner? I givet fald hvilke?

7.6. Hvad er, helt overordnet, den største udfordring for institutionens internationale arbejde?

8. Forslag til forbedringer

Konkrete og reflekterede forslag til forbedringer på det internationale område.

9. Budgettal vedr. internationale kulturaktiviteter

Hvad er institutionens årlige budget til internationale kulturaktiviteter opdelt på offentlige og private midler (f.eks. i 2009)?

Offentlige midler: (kr.) _____

Private midler: (kr.) _____

1.3. Hvor stor en del er offentlige tilskud? (kr.) _____

1.4. Hvor mange midler er specifikt afsat til internationalt arbejde? (kr.) _____

1.5.A. Hvor mange af disse midler benyttes til projekter, som din institution selv er en del af / har ansvaret for? (kr.) _____

1.5.B. Hvor mange uddeles som tilskud til andres projekter? (kr.) _____

Bilag 6

Centrale aktørers rangordning af kulturudvekslingens fire formål

Aktørerne er i spørgeskemaundersøgelsen (se bilag 5) blevet bedt om at rangordne de fire kulturudvekslingsformål i forhold til, hvor vigtige formålene er for deres virksomhed.

Deres prioriterede rækkefølge fremgår af oversigten nedenfor:

Aktørernes rangordning af kulturudvekslingens fire formål i forhold til egen virksomhed

PRIORITERING			
1. Kulturel udveksling med det formål at styrke den kunstneriske udvikling og kvaliteten af kulturproduktet.	2. Markedsføring af Danmark som land med henblik på øget kendskab til Danmark og danske måder at gøre ting på.	3. Fremme af dansk kultureksport og eksport af kunst, design m.v.	4. Fremme af interkulturel dialog.
1			
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Kunstråd • Kunststyrelsen • Det Danske Kulturinstitut • Center for Kultur og Udvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • DAC • DDC • Danish Crafts • Kulturarvsstyrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • MXD 	
2			
<ul style="list-style-type: none"> • MXD • Kulturarvsstyrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunststyrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • DAC • DDC • Danish Crafts 	<ul style="list-style-type: none"> • Det Danske Kulturinstitut • CKU
3			
<ul style="list-style-type: none"> • DAC • DDC • Danish Crafts 	<ul style="list-style-type: none"> • Det Danske Kulturinstitut • CKU • MXD 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunststyrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunststyrelsen
4			
		<ul style="list-style-type: none"> • Det Danske Kulturinstitut • CKU 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturarvsstyrelsen • DAC • DDC • Danish Crafts

Skemaet viser, at de allerfleste aktører har besvaret spørgsmålet ved at rangordne alle fire formål, og at beslægtede aktører som f.eks. DAC, DDC og Danish Crafts har indplaceret formålene på samme måde. Skemaet viser også, at aktører på tværs af ressort, faglige udgangspunkter og strategier har givet nogle af formålene den samme vægt.

Bilag 7

Overblik over centrale aktørers strategier

Korte beskrivelser af centrale aktørers strategier vedr. internationale aktiviteter

Statens Kunstråd har i rådets indeværende periode (2007-2011) udpeget ”globalisering” som et af de fire særligt udvalgte områder, og målsætningerne er at fremme udviklingen af dansk kunst ved at indtænke en international dimension i rådets ordninger og initiativer i videst muligt omfang, øge den internationale mobilitet af danske kunstnere og deres interaktion med udenlandske kunstnere samt at fremme mangfoldighed i produktion og formidling af kunst.

Kunststyrelsens strategi har bl.a. følgende målsætninger: styrket netværkssamarbejde mellem aktører inden for det internationale kultursamarbejde, en aktiv indsats som operatør for kulturudvekslingsprojekter og koordinator for kulturudvekslingsaktiviteter igangsat af Statens Kunstråd og andre statslige institutioner.

Kulturarvsstyrelsen har ikke nogen nedskreven international strategi eller handlingsplan, men arbejder strategisk med internationalt rettede opgaver; f.eks. i forbindelse med involvering af kommunerne i arbejdet med verdensarven, med kompetenceopbygning og med at øge kendskabet til de danske verdensarvssteder.

Det Danske Filminstitut har ikke en samlet strategi for det internationale samarbejde, men det internationalt rettede arbejde afspejles i målsætninger som at fremme salget af og kendskabet til danske film i udlandet, fremme koproduktionssamarbejdet med udlandet og tiltrække udenlandsk kapital til dansk film.

Danish Crafts har en strategi, hvis målsætninger bl.a. er at øge synligheden af dansk kunsthåndværk i udlandet, øge den internationale anerkendelse af dansk kunsthåndværk og skabe øget efterspørgsel, afsætning og anvendelse af kunsthåndværk internationalt.

Dansk Arkitektur Center (DAC) har en strategi for internationalisering og branding af dansk arkitektur og byggeri, hvis målsætninger bl.a. er at udbrede kendskabet til dansk arkitektur og byggeri i udlandet, vise udlandet de særlige danske værdier og brande arkitektur i lighed med dansk film og dansk mode. Endvidere i samarbejde med andre aktører at bidrage til eksportfremme. Strategien går ligeledes på at trække afgørende ny viden til Danmark samt bidrage til at sætte den internationale dagsorden for diskussionen af udviklingen af arkitektur, byggeri og byer.

Dansk Design Center (DDC) har et samarbejde med udenlandske designcentre og videns- og forskingsinstitutioner nationalt og internationalt om formidling af nyeste viden om innovation, designprocesser, nye materialer og internationale trends. Endvidere har DDC en række strategier og handlingsplaner for de enkelte internationale aktiviteter – f.eks. at nå et internationalt publikum (ledere, opinionsdannere, trendsættere) i forbindelse med afviklingen af *Copenhagen Design Week* eller at synliggøre danske designkompetencer som led i gennemførelsen af *Rejseudstilling om design*.

Det Danske Kulturinstitut har i forlængelse af sit hovedformål om i vekselvirkning med udlandet at oplyse om Danmarks kultur, kunst og samfundsliv, fremme mellempfolkelig forståelse og fremme kendskabet til udenlandsk kultur i Danmark missioner og strategier til fremme af dialog og udveksling, gensidig inspiration og læring, synliggørelse af dansk kunst, kultur og samfund samt varige samarbejder og netværk.

Center for Kultur og Udvikling (CKU) har fire strategiske indsatsområder, hvor CKU skal

- 1) skabe vedvarende interesse og respekt i Danmark for kunst og kultur i udviklingslandene,
- 2) arbejde med kulturudveksling og dialog for at fremme gensidig forståelse, inspiration og berigelse,
- 3) medvirke til en bevidst og systematisk inddragelse af kultur i det danske udviklingsarbejde,
- 4) organisationsudvikle CKU.

Bilag 8

Statslige udgifter til international kulturudveksling i 2008

Bilaget indeholder to oversigter: En oversigt over statslig støtte til international kulturudveksling med udgangspunkt i de centrale statslige og statsstøttede aktører samt en udvidet oversigt, der også medtager statslige midler til danske institutter i Athen, Damaskus og Rom samt til Lektoratsordningen under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

1. Statslige udgifter i 2008 til international kulturudveksling – centrale aktører

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio.kr.)			Bemærkninger
		Institutionens egne aktiviteter (løn + øvrige omkostninger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt *)	
Kulturministeriet					
Kulturministeriets departement	- § 21.11.01. Departementet	2,3	-	2,3	2,5 årsværk inkl. overhead.
Kunststyrelsen	- § 21.21.45. Kunststyrelsen	16,6	-	16,6	23 årsværk, inkl. overhead (årsværk, der medgår til administration af alle bevillinger vedr. international kulturudveksling, der administreres af Kunststyrelsen).
International kulturudveksling, særlige indsatsområder (Kunststyrelsen)	- Tips- og lottopulje til international kulturudveksling, særlige indsatsområder		1,8	1,8	
Statens Kunstråd	- § 21.21.47. Statens Kunstråd		23,8	23,8	
	Heraf:				
	SKR Litterære formål		2,8	2,8	
	Statens Kunstråds billedkunstudvalg		2,2	2,2	
	Musik		8,2	8,2	
	Teater		10,3	10,3	
	Litteraturpulje		0,3	0,3	

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008 (fortsat)

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio.kr.)			Bemærkninger
		Institutionens egne aktiviteter (løn + øvrige omkostninger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt *)	
Statens Kunstråd/International kulturudveksling	- § 21.21.46.10. International kulturudveksling	16,5	15,4	15,4	
Statens Kunstfond	- § 21.21.02.10. Statens Kunstfonds Rådigheds-sum	89,5	3,0	3,0	
Music Export Denmark (MXD)	- Tips- og lottomidler (Musikhandlingsplan, "Nye toner")	3,5	1,5	3,0	Organisationen medfinansieres af musikbranchen.
Danish Crafts	- § 21.21.51. Danish Crafts	6,8	0,1	4,7	Inkl. 2,2 mio. kr. fra Designpuljen, indarbejdet i finanslovsbevillingerne, men ekskl. midler fra puljen til særlige kulturudvekslingsindsatser samt Public Diplomacy-puljen.
	- § 21.21.52. Danish Crafts	1,9	1,7	1,8	Inkl. 1,0 mio. kr. fra Designpuljen, indarbejdet i bevillingerne.
	- Tipspulje til Danish Crafts til kulturudveksling	0,5	0,5	0,5	
Designpuljen	- § 21.21.55. Designpolitiske initiativer	4,4	4,0	4,0	Tilskuddet er i 2008 fordelt til Dansk Arkitektur Center (2,0 mio. kr.) og Dansk Design Center (2,0 mio. kr.). Resterende dele af Designpuljen er indarbejdet i finanslovsbevillingerne til Danish Crafts (21.21.51 og 21.21.52) samt Center for Designforskning (21.41.08).
Arkitekturpuljen	- § 21.21.56. Arkitekturpolitiske initiativer	4,6	3,4	3,4	Dansk Arkitektur Center til Biennalen i Venedig.
Det Danske Kulturinstitut	- Tilskud fra tips- og lottomidlerne	14,0		14,0	Kilde: Årsberetning 2008.
Biennalebygningen i Venedig	- Tips- og lottomidler	0,6	0,6	0,6	
Det Danske Filminstitut	- § 21.24.02. Det Danske Filminstitut	114,5		25,0	DFT skønner, at 15-20 % af driften anvendes til internationale kulturaktiviteter.
	- § 21.24.03. Tilskud til filmformål	264,7	50,0	50,0	Produktionsstøtte til koproduktioner, bidrag til internationale koproduktionsfonde, international festivalstøtte mv. samt ca. 20 % af støtte-midlerne til produktion af danske spillefilm.
Kulturarsstyrelsen	- 21.33.04. Kulturarsstyrelsen	74,2	0,8	0,8	

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008 (fortsat)

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio.kr.)			Bemærkninger
		Institutionens egne aktiviteter (løn + øvrige omkostninger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt *)	
Kulturministeriet og Udenrigsministeriet					
Styregruppen for KUM's og UM's internationale arbejde	- § 21.21.46.20. Kultur- og Udenrigsministeriets internationale kulturudveksling	8,5	8,8	8,8	
Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet					
Dansk Arkitektur Center (DAC)	- § 08.37.01. Tilskud til Dansk Arkitektur Center Gl. Dok Tipsmidler til drift af DAC Tipsmidler til undervisningstjenesten - Tipspulje til DAC til kulturudveksling	3,2 3,1 0,6 0,5		0,5	Ekskl. midler fra Designpuljen (21.21.55.) samt puljen til arkitekturpolitiske initiativer (21.21.56).
Udenrigsministeriet					
UM's hjemmetjeneste, herunder DE	- § 06.11. Udenrigstjenesten	1,2	3,5	4,7	3 årsværk.
Udenrigstjenesten, inkl. PD-midler	- § 06.11. Udenrigstjenesten	13,1		13,1	30 årsværk.
Center for Kultur og Udvikling (CKU)	- § 06.35.01.14. Kulturelt samarbejde	8,4	32,5	40,9	13 årsværk.
Økonomi- og Erhvervsministeriet					
Fonden til markedsføring af Danmark	- § 08.33.07. Fonden til markedsføring af Danmark	0,5	20,7	21,2	9 projekter inden for kultur og arkitektur.
Dansk Design Center (DDC)	- § 08.33.01.48. Tilskud til Dansk Design Center Globaliseringsmidler (§ 08.33.08.10.)	13,4			Ekskl. midler fra Designpuljen (21.21.55.) Planlægning af rejseudstillingen 2009 og Copenhagen Design Week.
I alt statslig støtte		92,4	171,3	263,7	

*) For at undgå dobbelttælling er overførsler af tilskudsmidler mellem institutioner, der indgår i oversigten, registreret ved kilden, dvs. ved den institution, som har ydet tilskuddet.

2. Statslige udgifter til international kulturudveksling – inkl. danske institutter og Lektoratsordning

Statslige udgifter til international kulturudveksling
2008 – inkl. øvrige aktører

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio. kr.)			Bemærkninger
		Institutionens egne aktiviteter (løn + øvrige omkostninger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt*)	
Kulturministeriet					
Kulturministeriets departement	- § 21.11.01. Departementet	2,3	-	2,3	2,5 årsværk, inkl. overhead.
Kunstyrelsen	- § 21.21.45. Kunstyrelsen	16,6	-	16,6	23 årsværk, inkl. overhead (årsværk, der medgår til administration af alle bevillinger vedr. international kulturudveksling, der administreres af Kunststyrelsen).
International kulturudveksling, særlige indsatsområder (Kunstyrelsen)	- Tips- og lottopulje til international kulturudveksling, særlige indsatsområder	-	1,8	1,8	
Statens Kunstråd	- § 21.21.47. Statens Kunstråd	-	-	23,8	
	Heraf:				
	SKR Litterære formål		2,8	2,8	
	Statens Kunstråds billedkunstudvalg		2,2	2,2	
	Musik		8,2	8,2	
	Teater		10,3	10,3	
	Litteraturpulje		0,3	0,3	
Statens Kunstråd/International kulturudveksling	- § 21.21.46.10. International kulturudveksling		15,4	15,4	
Statens Kunstfond	- § 21.21.02.10. Statens Kunstfonds Rådigheds-				
	sum		3,0	3,0	
Music Export Danmark (MXD)	- Tips- og lottomidler (Musikhandlingsplan, "Nye toner")		1,5	1,5	Organisationen medfinansieres af musikbranchen.
			3,5	3,0	

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008 – inkl. øvrige aktører (fortsat)

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio. kr.)			Bemærkninger
		Instituti- ons egne aktiviteter (løn + øvrige omkostnin- ger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt*)	
Danish Crafts	- § 21.21.51. Danish Crafts	4,6	0,1	4,7	Inkl. 2,2 mio. kr. fra Designpuljen, indarbejdet i finanslovsbevillingerne, men ekskl. midler fra puljen til særlige kulturudvekslingsindsatser samt Public Diplomacy-puljen. Inkl. 1,0 mio. kr. fra Designpuljen, indarbejdet i Bevillingerne.
	- § 21.21.52. Danish Crafts	0,1	1,7	1,8	
	- Tipspulje til Danish Crafts til kulturudveksling		0,5	0,5	
Designpuljen	- § 21.21.55. Designpolitiske initiativer		4,0	4,0	Tilskuddet er i 2008 fordelt til Dansk Arkitektur Center (2,0 mio. kr.) og Dansk Design Center (2,0 mio. kr.). Resterende dele af Designpuljen er indarbejdet i finanslovsbevillingerne til Danish Crafts (21.21.51 og 21.21.52) samt Center for Designforskning (21.41.08).
Arkitekturpuljen	- § 21.21.56. Arkitekturpolitiske initiativer		3,4	3,4	Dansk Arkitektur Center til Biennalen i Venedig.
Det Danske Kulturinstitut	- Tilskud fra tips- og lottomidlerne	14,0		14,0	Kilde: Årsberetning 2008.
Biennalebygningen i Venedig	- Tips- og lottomidler		0,6	0,6	
Det Danske Filminstitut	- § 21.24.02. Det Danske Filminstitut	25,0		25,0	DFI skønner, at 15-20 % af driften anvendes til internationale kulturaktiviteter
	- § 21.24.03. Tilskud til filmformål		50,0	50,0	Produktionsstøtte til koproduktioner, bidrag til internationale koproduktionsfonde, international festivalstøtte mv. samt ca. 20 % af støtte midlerne til produktion af danske spillefilm.
Kulturarrivsstyrelsen	- 21.33.04. Kulturarrivsstyrelsen	0,8		0,8	
Kulturministeriet og Udenrigsministeriet					
Styregruppen for KUM's og UM's internationale arbejde	- § 21.21.46.20. Kultur- og Udenrigsministeriets internationale kulturudveksling		8,8	8,8	

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008 – inkl. øvrige aktører (fortsat)

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio. kr.)			Bemærkninger
		Institutionens egne aktiviteter (løn + øvrige omkostninger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt ¹⁾	
Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet					
Dansk Arkitektur Center (DAC)	- § 08.37.01. Tilskud til Dansk Arkitekturcenter - Gl. Dok Tilskud til drift af DAC Tilskud til undervisningstjenesten Tilskud til DAC til kulturudveksling	3,2 3,1 0,6 0,5		0,5	Ekskl. midler fra Designpuljen (21.21.55.) samt puljen til arkitekturpolitiske initiativer (21.21.56).
Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling					
Det Danske Institut i Rom	- Tilskud fra tips- og lottomidlerne	4,4		4,4	
Det Danske Institut i Athen	- § 19. 25.01.61. Det Danske Institut i Athen	2,0		2,2	
Det Danske Institut i Damaskus	- § 19.25.01.63. Det Danske Institut i Damaskus	2,0		2,0	
Udenrigsministeriet					
UM's hjemmetjeneste, herunder DE	- § 06.11. Udenrigstjenesten	1,2	3,5	4,7	3 årsværk.
Udenrigstjenesten, inkl. PD-midler	- § 06.11. Udenrigstjenesten	13,1	0,0	13,1	30 årsværk.
Center for Kultur og Udvikling (CKU)	- § 06.35.01.14. Kulturelt samarbejde	8,4	32,5	40,9	13 årsværk.

¹⁾ De danske institutter i Rom, Athen og Damaskus bidrager til at fremme kulturelle forbindelser mellem Danmark og værtslandet.

Statslige udgifter til international kulturudveksling 2008 – inkl. øvrige aktører (fortsat)

Ministerområde/Institution	Bevilling/Indtægter 2008 (mio. kr.)	Afholdte udgifter til international kulturudveksling 2008 (mio. kr.)			Bemærkninger
		Instituti- ons egne aktiviteter (løn + øvrige omkostnin- ger)	Tilskud til aktiviteter gennemført af andre	Udgifter i alt*)	
Økonomi- og Erhvervs- ministeriet					
Fonden til markedsføring af Danmark	- § 08.33.07. Fonden til markedsføring af Dan- mark	37,5	20,7	21,2	9 projekter inden for kultur og arkitektur.
Dansk Design Center (DDC)	- § 08.33.01.48. Tilskud til Dansk Design Center Globaliseringsmidler (§ 08.33.08.10.)	13,4			Ekskl. midler fra Designpuljen (21.21.55.) Planlægning af rejseudstillingen 2009 og Copenhagen Design Week.
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling					
Lektoratsordningen ²	- § 19.25.13.20. Lektoratsordningen	10,3	8,7	8,7	
I alt statslig støtte		101	180	281	

*) For at undgå dobbelttælling er overførsler af tilskudsmidler mellem institutioner, der indgår i oversigten, registreret ved kilden, dvs. ved den institution, som har ydet tilskuddet.

² Lektoratsordningen under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har til formål gennem udsendte danske lektorer i udlandet at udbrede kendskabet til dansk og danske samfundsforhold.

Bilag 9

Strategiske overvejelser vedr. international kulturudveksling i Sverige og Nederlandene

Sverige og Nederlandene har gennem de senere år arbejdet med at styrke internationaliseringen af deres kulturliv. At regeringerne har sat internationalisering af kulturlivet på dagsordenen på givne tidspunkter, bunder i nationale forhold. Samtidig henviser landene til generelle ydre påvirkningsfaktorer – herunder ikke mindst globaliseringen – som dels har medført nye muligheder og udfordringer for landenes kulturliv og samfund i øvrigt, dels har krævet nye og ændrede prioriteringer, når det gælder kulturudveksling med udlandet og internationalt samarbejde.

Sverige

I Sverige har internationalt kultursamarbejde med jævne mellemrum været sat under lup – bl.a. gennem forskellige udredninger og evalueringer.

Kulturlivets internationalisering

I den svenske regerings udspil ”Kulturlivets internationalisering” fra 2006²⁴ fremlægges et program for øget international kulturudveksling, der omhandler målsætninger for kulturlivets internationalisering, udviklingsmål for statslige myndigheder og formulering af opgave- og ansvarsfordelingen mellem de berørte statslige aktører.

Globaliseringen, den teknologiske udvikling, Sveriges EU-medlemskab m.m. har medført nye og forbedrede muligheder for kulturlivets udveksling med omverdenen, herunder udvikling af nye netværk, ligesom kulturindustriernes betydning er blevet øget. For befolkningen som helhed har udviklingen endvidere betydet et øget internationalt kulturudbud. Derudover spiller kulturen en stadig vigtigere rolle inden for svenske indsatsområder som *Sverigefrämjandet*²⁵, fremme af demokrati og udviklingssamarbejde.

Kulturens stadig større betydning understreger behovet for, at den svenske stat støtter en fortsat internationalisering på kulturområdet – og dette skal især ske som en integreret del af den nationale kulturpolitik.

Den svenske regerings målsætninger for kulturlivets internationalisering er:

- at der skal arbejdes for høj kvalitet, kunstnerisk integritet, langsigtet perspektiv og gensidighed, uafhængigt af hvilke politiske målsætninger som ligger til grund for statslige indsatser inden for international kulturvirksomhed
- at kulturlivet i Sverige styrker sin position internationalt, og at institutioner og kunstnere er efterspurgt inden for det professionelle samarbejde i udlandet

²⁴ Skr. 2005/06: 188 af 16. marts 2006.

²⁵ Samlet indsats for profilering og markedsføring af Sverige i udlandet.

- at kulturlivet i Sverige i højere grad er åbent over for påvirkninger fra andre lande og kulturer, og at internationaliseringen kommer det bredere publikum til gode uafhængigt af bopæl, køn, social eller etnisk baggrund og evt. handicap
- at den kulturelle dimension i Sveriges udlandskontakter styrkes, og at muligheder for samarbejde mellem kultur- og udenrigspolitiske mål udnyttes bedre²⁶.

For at nå målsætningerne fremlægges en række forslag til initiativer, herunder:

- **Øget ansvar til Statens Kulturråd**²⁷ for at udvikle den internationale kulturvirksomhed; f.eks. arbejde strategisk for en internationalisering inden for hele kultursektoren, udarbejde kvalificerede analyser af omverdenen og kulturlivet i Sverige set i et internationalt perspektiv, overvåge og om nødvendigt koordinere Sveriges samlede indsatser, støtte og stimulere international kulturudveksling og kultursamarbejde.
- **Kunstneriske fagudvalg bør komme med forslag** til, hvordan international kulturudveksling kan fremmes med IASPIS²⁸ (International Artists Studio Program in Sweden) som forbillede.
- **International lancering af svensk film** – Svenska Filminstitutet skal sammen med Svenska instituttet og ambassader planlægge, koordinere og udvælge indsatser til fremme af svensk film i udlandet.
- **Svensk musik og litteratur i udlandet** – Stiftelsen Svenska Rikskonserter skal sammen med Export Music Sweden samarbejde i en treårig forsøgsperiode med det formål at opnå et bredere internationalt marked for musik fra Sverige i udlandet. Tilsvarende skal Statens Kulturråd og Svenska instituttet foreslå en langsigtet strategi for at styrke svensk litteratur og den internationale litteraturudveksling.
- **Kulturattachéerne ved de svenske ambassader** skal have en større kobling til institutioner og virksomheder inden for kultursektoren og udgøre en integreret ressource for sektorens internationalisering. Kulturattachéerne skal placeres på grundlag af indgående og regelmæssig analyse af, hvor der er behov for dem.
- **Den generelle Sverigesprofilering** – Svenska instituttets²⁹ rolle som ansvarlig for Sverigesprofileringen skal styrkes. Instituttets kontakter til svensk kulturliv bør også udvikles yderligere.
- **Sveriges internationale kultur- og forskningsinstitutter** – Svenska instituttet bør få til opgave at medvirke til opbygningen af et netværk for svenske kultur- og forskningsinstitutter.
- **Kultursamarbejdet med udviklingslande** – kulturindsatser inden for udviklingssamarbejdet bør være baseret på kvalitet, gensidighed og langsigtet perspektiv. Det overordnede mål for kultursamarbejdet med udviklingslande bør være at fremme kulturel mangfoldighed, øge den gensidige viden og dialog og støtte opbygningen af en kulturel infrastruktur. Sida³⁰ bør arbejde for at styrke kulturens rolle i udviklingssamarbejdet.

²⁶ Skr. 2005/06: 188 af 16. marts 2006.

²⁷ Statens Kulturråd fordeler statslig støtte til teater, dans, musik, litteratur, kulturtidsskrifter, folkebiblioteker, kunst, museer og udstillinger. Endvidere har rådet til opgave at vurdere og følge op på statslige indsatser på kulturområdet samt informere om kunst og kultur.

²⁸ Svensk udvekslingsprogram til fremme af en kreativ dialog mellem billedkunstnere i Sverige og den internationale kunstscene gennem bl.a. residency-ordninger, udstillinger, publikationer mv.

²⁹ Statslig myndighed under Utenriksdepartementet som bidrager til Sverigesprofilering.

³⁰ Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete.

- **Sverige – en aktiv international aktør** – Sverige bør stræbe efter at være en stærk aktør i de internationale organisationer, som påvirker kulturområdet og dermed bidrage til udviklingen af svensk og internationalt kulturliv.

Kulturutredningen

I en betænkning fra 2009³¹ fra et udvalg bestående af både embedsmænd og eksperter følges der op på udsagnet om kulturlivets internationalisering ved hjælp af en række forslag til videreudbygning af målsætningerne vedr. det internationale kultursamarbejde.

Perspektivet for hele betænkningen er at synliggøre og konkretisere kulturområdets og kulturpolitikens rolle i en bredere samfundsmæssig kontekst. Således også i forhold til EU-samarbejdet og internationale spørgsmål på kulturområdet, som ifølge betænkningen bidrager til *gensidig forståelse, integration, demokrati og fattigdomsbekæmpelse*.

Der lægges derfor op til, at Sverige skal intensivere kultursamarbejdet, hvilket kan bidrage til øget vidensudveksling og gensidig forståelse og give større mulighed for kulturel fornyelse. I den forbindelse foreslås det også, at kulturelle erhvervs betydning for at tiltrække udenlandsk interesse, vækst og investeringer skal få en større plads i det internationale samarbejde.

Forslagene sammenfattes i følgende punkter:

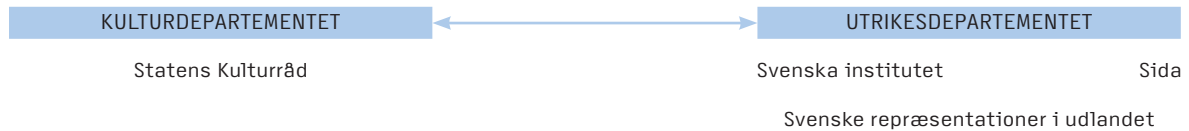
- Det internationale arbejde på kulturområdet skal i højere grad være baseret på samarbejde end på udveksling.
- Sveriges politik for global udvikling skal synliggøres i kulturmyndighedernes styringsdokumenter.
- Der skal ske en kortlægning af EU-spørgsmål, som berører hele kulturområdet, med henblik på at finde nye måder for at fremme kultursamarbejde og vidensspredning.
- Alle myndigheder og institutioner på kulturområdet skal udarbejde strategier for EU-samarbejde og internationalt samarbejde.
- Der skal udarbejdes en vejledning for kulturmyndigheders EU-arbejde.
- Viden om resultater og effekter af samarbejde og udveksling skal spredes ud.
- Evalueringer med relevant statistik skal stilles bredt til rådighed.
- Der skal gives relevante myndigheder mulighed for øget finansiering af bistandsmidler, ligesom kulturområdet skal synliggøres i landestrategier.
- Myndigheder og institutioner skal gennemgå deres kompetenceudviklingsmål med henblik på at styrke deres EU- og internationale kompetencer,
- Kulturattachéernes rolle og placeringer skal gennemgås således, at der kan ske en perspektivforskydning fra kulturudveksling hen imod kultursamarbejde.

Endvidere skal attachéerne i højere grad arbejde med kulturarv.

Forslagene i *kulturutredningen* blev for nylig forelagt i den svenske Riksdag.

³¹ Betänkande av Kulturutredningen, Statens Offentliga Utredningar, SOU 2009:16, Stockholm 2009.

Hvad angår strukturen for den svenske internationale kulturudveksling, er indsatsen opdelt på det svenske kulturministerium og udenrigsministeriet efter følgende overordnede model:

Kulturdepartementet gennemfører ved Statens Kulturråd kulturudveksling med udlandet ud fra et kunst- og kulturfagligt udgangspunkt, mens Utrikesdepartementet også bidrager til markedsføring af Sverige, kultureksport og udviklingssamarbejde. Med hensyn til kulturattachéerne på de svenske repræsentationer i udlandet rekrutteres de af begge ministerier i fællesskab og finansieres af Kulturdepartementet.

Selv om der ligesom i Danmark er et samarbejde om den internationale kulturudveksling mellem kulturministerium og udenrigsministeriet, har Sverige ikke som i Danmark en egentlig samarbejdsaftale eller et forum som den danske Styregruppe mellem ministerierne.

Nederlandene

Den nederlandske minister for uddannelse, kultur og videnskab og den nederlandske europaminister har i et samlet udspil fra september 2008 fremlagt målsætninger for den nederlandske internationale kulturpolitik for 2009-2012.

Udspillet, som bærer titlen "Kunst uden grænser"³², skal bidrage til at berige nederlandsk kunst og kultur og gøre den nederlandske internationale kulturpolitik mere effektiv.

Med afsæt i den øgede globalisering finder den nederlandske regering det vigtigt at sikre, at nederlandsk kunst og kultur er til stede i udlandet, og at international kultur har en tilstedeværelse i Nederlandene.

Ministrenes udgangspunkt er kulturens iboende værdi. Men derudover har kulturen en betydning for udenrigspolitik, udviklingssamarbejde, uddannelse og den kreative økonomi: *"Culture opens foreign-policy doors and can generate debate and social change, at home and abroad"*³³.

Der sættes følgende succeskriterier for den nederlandske kulturudveksling, som skal:

- berige og inspirere nederlandsk kultur
- udvide markedet og knytte forbindelser til internationale netværk
- opfylde visse internationale standarder
- bevare kulturarven og fremme dialogen om en fælles fortid
- udvikle kulturlivet i en række udviklingslande
- anvende kulturdiplomati – dvs: bruge kunst og kultur til gavn for internationale relationer og bruge diplomati til at styrke nederlandsk kunst og kultur.

³² "Art without Borders – letter on international cultural policy to the President of the House of Representatives", september 2008.

³³ Ibid. side 3.

Der lægges op til at bygge på de seneste års positive resultater for den nederlandske internationale kulturudveksling med den nederlandske kulturfond som omdrejningspunkt. Bl.a. har kulturfondens støtte bidraget til at sætte internationalisering af kulturpolitikken permanent på dagsordenen, til et tættere samarbejde mellem kulturministerium og udenrigsministerium og til at give det nederlandske repræsentationer i udlandet en mere aktiv rolle, som igen har ledt til bedre projekter og mere frugtbart samarbejde.

Det fastslås samtidig, at der er rum for forbedringer. Der er bl.a. behov for at være målrettet og mere strategisk i brugen af ressourcer til internationalt samarbejde, således at de til rådighed værende midler kan udnyttes bedre.

Derfor foreslås følgende principper for den internationale kulturpolitik at blive lagt til grund for den kommende treårsperiode:

- en målrettet prioritering af midler til områder, hvor Nederlandene har en international styrkeposition: design, mode og arkitektur,
- en målrettet geografisk indsats³⁴
- et permanent fokus på nederlandske kulturbegivenheder i udlandet og internationale kulturbegivenheder i Nederlandene
- en målrettet prioritering af den fælles kulturarv
- en forbedret koordinering mellem international kulturpolitik og kultur og udviklingspolitikken.

Der gives konkrete udviklingsmål for hvert af principperne – f.eks. etablering af et initiativ til fremme af nederlandsk design, mode og arkitektur senest i 2012, konkrete kulturbegivenheder i perioden som led i jubilæer for forbindelser mellem Nederlandene og andre lande og bedre koordinering i perioden mellem kulturinstitutioners og ambassaders aktiviteter.

Den nederlandske regering understreger, at det er dens opgave at støtte, opfordre og styrke en række udviklingstendenser. Samtidig forudsætter opfyldelse af målsætningerne et tæt samarbejde mellem de forskellige aktører inden for kulturområdet.

Der vil efter treårsperioden blive fulgt op på udspillet gennem en evaluering, der skal gennemføres af førende uafhængige eksperter. De skal vurdere Nederlandenes internationale position, de forskellige partnerskabers og samarbejders effektivitet og resultaterne af arbejdsdelingen mellem de forskellige aktører på kulturområdet.

³⁴ Der tales om "cultural hotspots", der deles op i fire grupper 1) Vigtige permanente steder (London, Paris, Berlin og New York), 2) Knudepunkter med forbindelser til Europa – f.eks. Dak'Art biennalen i Senegal, 3) Friske nye mødesteder – f.eks. Bombay og Bamako og 4) Steder med en vis vigtighed (Spanien, Italien og Japan). Derudover er der nye "hotspots" på vej – f.eks. Kina og Rusland.

Bilag 10

Internationalt Kulturpanel

Overordnet formål

Det Internationale Kulturpanel skal være et overordnet forpligtende samarbejdsforum bestående af Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet samt de centrale aktører inden for Danmarks kulturudveksling med udlandet: Statens Kunstråd, Center for Kultur og Udvikling, Det Danske Kulturinstitut, Danish Crafts, Dansk Arkitektur Center, Dansk Design Center, Kunststyrelsen, Det Danske Filminstitut og Kulturarvsstyrelsen. Det Internationale Kulturpanel kunne endvidere have Fonden til markedsføring af Danmark repræsenteret som observatør.

Overordnede strategiske målsætninger

Et Internationalt Kulturpanel skal bidrage til at forbedre koordinationen af Danmarks kulturudveksling med udlandet og samarbejdet blandt de centrale aktører. Endvidere skal der gennem panelet ske større koordination af formidlingen af den danske kulturudveksling med udlandet, f.eks. ved at fremme det brede perspektiv på kulturudvekslingens fire formål, herunder synliggøre, at projekter kan tjene flere af de fire hovedformål samtidigt.

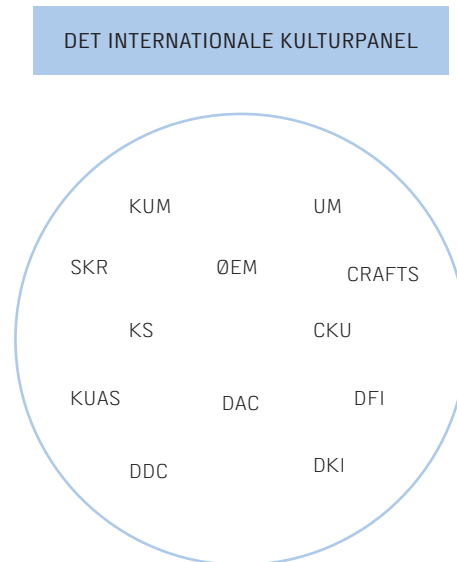
Panelet skal bidrage til at fremme kommunikationen og udvekslingen af viden, erfaringer, netværk mv. blandt aktørerne. Panelet skal desuden kunne fremme kontinuitet og langsigtede perspektiver, men vil på samme tid kunne være gearret til at træffe hurtige beslutninger i lyset af pludseligt opståede muligheder.

Kulturpanelet skal give mulighed for større kendskab til – og forståelse af – de enkelte aktørers aktiviteter og kompetencer, ligesom der vil være en naturlig ramme for at tage eventuelle problemer og misforståelser op på en konstruktiv og fremadrettet måde.

Panelet skal være et sted, hvor medlemmerne med deres respektive baglande vil kunne være fælles om KIU-principperne og videreudvikle dem.

Struktur

Panelets struktur kan illustreres således:

Opgaver

Det Internationale Kulturpanel skal have til opgave:

- at fastlægge en samlet strategisk handlingsplan for Danmarks kulturudveksling med udlandet og løbende udvikle den
- i forlængelse af den samlede strategiske handlingsplan at få præsenteret og drøftet de enkelte aktørers internationaliseringsstrategier
- i forlængelse af den strategiske handlingsplan være afsæt for større samarbejdsprojekter vedr. international kulturudveksling, f.eks. i relation til Danmarks EU-formandskab i 2012
- at være forum for koordinering af aktørernes landestrategier, herunder også de danske repræsentationers kulturstrategier
- at fastlægge langsigtede geografiske fokusområder for Danmarks internationale kulturudveksling – både når det gælder indsatser, aktiviteter, tilstedeværelse og udstationeret personale; bl.a. under hensyntagen til mulige synergieffekter i forhold til geografiske fokusområder i andre regier³⁵
- at have fokus på kulturudvekslingens fire hovedformål: inspiration og udvikling af dansk kunst- og kulturliv, markedsføring af Danmark som land, kultureksport og interkulturel dialog
- gensidigt at orientere om planlagte og gennemførte kulturudvekslingsaktiviteter
- at udveksle viden og erfaringer i tilknytning til kulturudveksling med udlandet
- at udveksle oplysninger om internationale netværk og om den internationale kunst- og kulturscene
- at foreslå emner til det årlige internationale kulturseminar for kunst- og kulturfaglige aktører og danske repræsentationer i udlandet.

³⁵ Danmark har i andre regier, f.eks. udenrigspolitisk og handelspolitisk, især fokus på følgende lande: Brasilien, Rusland, Indien, Kina (BRIK-landene), Tyskland, Sverige, Frankrig, Storbritannien og USA.

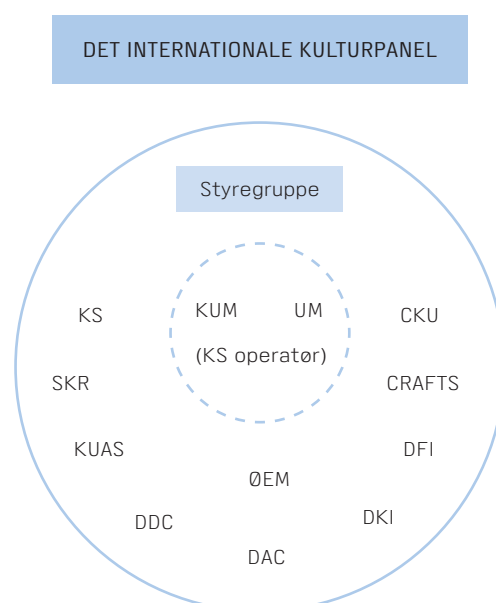
Kulturministeriet varetager formandskabet for panelet, og Kulturministeriet/Kunststyrelsen varetager sekretariatsopgaverne i tilknytning til forberedelse af møderne i panelet.

Panelet bør som udgangspunkt mødes halvårligt, men kan om nødvendigt sammenkaldes oftere. Af hensyn til behovet for at sikre, at panelet er operativt mellem møderne, skal den tilknyttede styregruppe under Samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Kulturministeriet om den internationale kulturudveksling kunne træffe beslutninger, tildele midler og i øvrigt agere i forhold til de opgaver, der er tiltænkt panelet.

Den nuværende samarbejdsaftale mellem Udenrigsministeriet og Kulturministeriet og den tilknyttede styregruppe har i dag i vid udstrækning de samme opgaver, som de ovenfor beskrevne. Det vil derfor være oplagt at samtænke samarbejdsaftalen mellem UM og KUM og etableringen af Det Internationale Kulturpanel. På den ene side bør samarbejdsaftalen altså revideres, så den giver rum og udviklingsmulighed for panelet, og på den anden side bør de midler, som styregruppen under Samarbejdsaftalen mellem UM og KUM har til udmøntning af aftalen, for så vidt angår de midler, der ikke er bundet af faste opgaver, kunne tænkes ind i panelets arbejder.

De faste opgaver, som styregruppen under Samarbejdsaftalen mellem UM og KUM varetager, kan imidlertid kun vanskeligt varetages af et så bredt sammensat panel, som der her foreslås, og det vil formentlig også være vanskeligt at placere beslutninger om bevillinger i et så bredt panel. Styregruppen under UM og KUM vil altså også skulle eksistere i en fremtidig struktur, men nu snarere som en slags intern koordinationsgruppe for beslutninger vedr. de midler, som Udenrigsministeriet og Kulturministeriet har placeret i arbejdet, mens opgaver vedr. strategi/handlingsplan, koordination, konkrete initiativer, videndeling mv. er delegeret til panelet. Styregruppens placering kan illustreres ved hjælp af følgende figur:

Styregruppen under UM's og KUM's samarbejdsaftale i Det Internationale Kulturpanel

Førpligtende elementer

Den samlede overordnede strategi for Danmarks kulturudveksling med udlandet godkendes af kulturministeren, udenrigsministeren og økonomi- og erhvervsministeren.

Panelets medlemmer skal være på direktør-/chefniveau for at sikre beslutningsdygtighed.

De centrale aktører skal – under fuld respekt for de pågældende institutioners institutionelle uafhængighed – sikre, at deres internationaliseringsstrategier³⁶ er i overensstemmelse med den samlede overordnede strategi for international kulturudveksling. Samtlige aktørers strategier skal præsenteres og drøftes i panelet.

Aktørerne skal også i videste omfang prioritere de fastlagte geografiske fokusområder, når de tilrettelægger deres kulturudvekslingsaktiviteter.

Det strategiske samarbejde i panelet følges op af de respektive ministerier og øvrige aktører gennem de almindelige procedurer for udformning af resultatkontrakter, rammeaftaler og handlingsplaner. F.eks. bør den overordnede kulturudvekslingsstrategi og Kunststyrelsens egen internationaliseringsstrategi være afspejlet i rammeaftalen mellem styrelsen og Kulturministeriets departement. Den overordnede kulturudvekslingsstrategi bør også indgå i resultatkontrakter mellem Udenrigsministeriet og relevante danske repræsentationer i udlandet. I forhold til Statens Kunstråd vil den overordnede kulturudvekslingsstrategi kunne reflekteres i Kunstrådets handlingsplan.

Støtte til samarbejdsprojekter fra samarbejdsaftalemidler

For at understøtte det internationale kulturpanels strategiske og praktiske samarbejde afsættes der midler fra den eksisterende bevilling til Udenrigsministeriets og Kulturministeriets Samarbejdsaftale om den internationale kulturudveksling.

Det internationale kulturpanel kommer med samlede forslag til konkrete fælles initiativer, som meningsfuldt kan iværksættes. Styregruppen under Samarbejdsaftalen mellem UM og KUM træffer beslutning om prioritering af midlerne mellem de foreslåede fælles (eller delvist fælles) initiativer. I modsætning til de midler, der er afsat til de enkelte faglige centre og kunstarter, skal samarbejdsaftalens (frie) midler altså primært have fokus på initiativer, hvor aktørerne samarbejder, og hvor der er tale om samlede tværkunstneriske udvekslinger eller præsentationer af dansk kultur i udlandet – eller eventuelt i Danmark.

³⁶ Det forudsættes, at samtlige aktører har en internationaliseringsstrategi.

Litteraturliste

Betänkande av Kulturutredningen

Statens Offentliga Utredningar, SOU 2009:16, Stockholm 2009.

Erhvervs- og Byggestyrelsen

"Vækst via Oplevelser" – en analyse af Danmark i oplevelsesøkonomien, september 2008.

Minister of Education, Culture and Science Ronald Plasterk and Minister for European Affairs Frans Timmermans

"Art without Borders – letter on international cultural policy to the President of the House of Representatives", september 2008.

Nellemann Konsulenterne

"Evaluering af Kulturministeriets internationale samarbejde", august 1999.

Pluss Leadership A/S

"Undersøgelse af Kunstrådet", februar 2008.

Rambøll

"Evaluering af Det Danske Kulturinstitut", oktober 2009.

Rapport fra Kunstrådets udvalg

vedr. det internationale kultursamarbejde, maj 2004.

Regeringens skrivelse till riksdagen

"Kulturlivets internationalisering", Skr. 2005/06: 188 af 16 marts 2006.

Statens Kunstråd

"Kunsten og Globaliseringen", offentliggjort i marts 2010.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

"Handlingsplan for offensiv global markedsføring af Danmark", april 2007.